

CINCI CLOVNI ÎN FAȚA TRECUTULUI

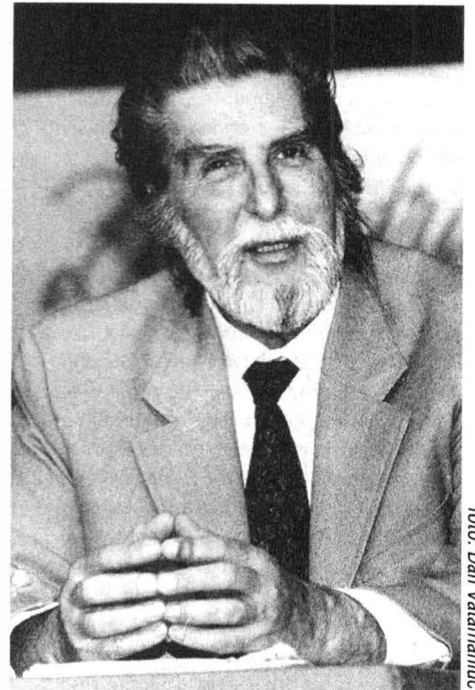

foto: Dan Vatamanic

PERSONAJE: SANIO, ELENA, TONINO, MARIO, ALINA

(Poarta mare a unui cort imens: intrarea în circ. Se vede numai o mică parte din pânza cortului, care se pierde în sus și în părțile laterale. Deasupra porții, scrie mare: CIRCUS.

În dreapta porții, pe peretele de pânză, o foaie mare de carton, pe care scrie: „ANGAJĂM CUPLU DE CLOVNI”.

Perpendicular pe poartă, față-n față, două bănci. În spatele uneia dintre ele, un cuțar destul de mare, din lemn de brad vopsit.

La deschiderea cortinei, în scenă nu este nimeni. Din circ se aude muzică specifică: se repetă sau își prezintă numerele primii concurenți.

Intră Sanio și Elena, un cuplu în vârstă: ea către 55 de ani, dar arată foarte bine, el către 70 de ani. Elena rămâne ceva mai în urmă, el se duce și citește ce scrie pe cartonaș agățat pe pânza cortului.)

SANIO: Așa e. Caută un cuplu de clovni. *Cuplu!*

ELENA: Până la ce vârstă?

SANIO (*cercetează anunțul*): Nu scrie. Înseamnă că nu contează. Au nevoie de un cuplu care știe să stârneasă râsul.

ELENA: Dacă sunt clovni...

SANIO: Parcă tu nu cunoști atâția clovni care n-au haz. Ei cred că au, da'...

ELENA: În schimb, au alții haz, care n-au ce face cu el.

SANIO: Cui îi prisosește hazu? Vorbești prostii!

ELENA: Vreau să spun că au haz oamenii care nu intră-n arenă. Au haz pe stradă, acasă, în tren. Habar n-au că sunt talentați.

SANIO: Eu am haz acasă? (*După un timp.*) Am?

ELENA: Ce?

SANIO: Haz.

ELENA: Ai.

SANIO: Acasă, nu în arenă.

ELENA: Acasă? De ce mă-ntrebi?

SANIO: Răspunde!

ELENA (*ezită evident*): Dacă ai haz acasă?

SANIO (*iritat*): Da! Dacă am haz acasă.

ELENA (*ocoloște*): Hazu de-acasă nu este totuna cu hazu din arenă.

SANIO: Am haz acasă?

ELENA: Ai mai mult în arenă.

SANIO: Și acasă?

ELENA: Și acasă... când nu ești nervos.

SANIO: Dacă sunt nervos!... Ce om nervos are haz? Cunoști vreunu?

ELENA: Am cunoscut.

SANIO: Cine-i ăla? Îl știi și eu?

ELENA: Nu.

SANIO: Adu-l aici, să-l înfurii, și să văd ce haz mai are! Când ești nervos, înjuri, ca să te răcorești. El înjură?

ELENA: Înjură.

SANIO: Vezi?

ELENA: Înjură cu haz.

SANIO: Altă prostie! Cum să-njure cu haz?

ELENA: El înjură cu haz.

SANIO: Cheamă-l și pe el aici, în fața porții circului, să dea examen, cum dau eu, la vârsta mea, și să auzi ce haz nebun o să aibă! Mă tem că îți vei astupa urechile... Adică n-o să-njure?

ELENA: O să-njure!

SANIO: Recunoști?

ELENA: O să-njure cu haz!

SANIO: Nu renunți la prostia asta? Adică înjură și... Cum înjură?

ELENA: Futu-ți, dregu-ți! Cum înjură toți bărbații. Chiar și tu.

SANIO: Și are haz!

ELENA: Are.

SANIO: Futu-i mama lui, dacă-i adevărat!

ELENA: E adevărat.

SANIO: Eu am avut haz?

ELENA: Când?

SANIO: Adineauri, când am înjurat.

ELENA: N-ai avut.

SANIO: Eu cum înjur?

ELENA: Vulgar.
SANIO: El înjură elegant?
ELENA: Da.
SANIO: Cum?
ELENA: Ca și tine, dar cu haz.
SANIO: (*furios*): Futu-i mama lui, dacă-i adevărat! (*Ea tace, el așteaptă.*) Vrei să mă-nfurii? De câte ori vrei să mă-nfurii, taci. Știi că asta mă enervează.
ELENA: De ce să vreau să te-nfurii?
SANIO: Ca să intru furios înăuntru, să nu-mi iasă nimic bine și să mă respingă.
ELENA: Nu vreau să te respingă.
SANIO: Vrei! Nu-ți mai place să faci cuplu cu mine. Speri să-ți pună alt partener în brațe!
ELENA: Nu-mi mai place să joc.
SANIO: Poate, cu unu mai tânăr, și-ar reveni pofta.
ELENA: Mai tânăr, mai bătrân... nu mai am haz.
SANIO: Cu ăla care-njură cu haz ai face cuplu?
ELENA: Hai să vorbim ca să n-adormim!
SANIO: Cine a fost? Vreun hândrălău de-al tău? (*Ea tace.*) Nu răspunzi?
ELENA: Din tinerețe îi dai într-una cu hândrălăii.
SANIO: Veneai de la hândrălăi și intrai cu mine-n arenă! Mai pretindeai să am haz!
ELENA: Hândrălăii erau în capu tău bolnav. Ți-a intrat în el asta cu hândrălăii, acum treizeci de ani, și nu ți-a mai ieșit. Dacă ar fi fost hândrălăii, ți-aș fi spus adio și aș fi șters-o cu vreunu dintre ei! De ce-am rămas cu tine?
SANIO: (*cu aerul că dezvăluie*): Ți-a plăcut succesul! Aplauzele! La ele n-ai avut puterea să renunți. (*Râde.*) Aplauzele au fost mai tari decât ovarele. Ovarele te-ar fi împins la nebunia de a mă părăsi, dar aplauzele te-au ținut lângă mine. După ce-ți potoleai ovarele, tânjeai după aplauze! Și aplauze nu primeai decât lângă „bătrănu tău soț”! Eu știam cum să le obțin de la spectatori și tu profita de ele, erai fericită cu ele. „Bătrănu soț” îți găsea gagurile, machiajele, costumele, „surprizele” care îi făceau pe spectatori să rădă cu gura până la urechi! Adevărat?
ELENA: Adevărat.
SANIO: Pentru că eu am talent! (*Mândru.*) Dumnezeu mi-a dat talentu, ca să pot ține lângă mine femeia pe care-o iubesc! Cât timp erai în arenă, erai în brațele talentului meu. Cum ieșeași din ea, o ștergeai, ca o cățea în călduri, la hândrălăii care mișunau pe la ușa circuitului.
ELENA: Din prima zi, de când te-am cunoscut, te-a obsedat diferența noastră de vârstă.
SANIO: Nu te așteptau hândrălăii?
ELENA: Ți-am spus că ai ceva defect în cap! (*Arată.*) Aici!
SANIO: Atunci de ce fugeai din arenă?
ELENA: Nu te mai suportam lângă mine! (*Imită vocea actorului care îi prezenta.*) „Au evoluat, în fața dumneavoastră, Sanio și Elena, celebri în toată lumea!” Spectatorii aplaudau și tu mă înjurai printre dinți, că m-am uitat la nu știu ce bărbat. Zâmbeai și înjurai! Sau te prefăceai că n-ai observat și ai călcat din greșeală buchetu de flori pe care mi-l arunca un spectator. Îl striveai sub talpa ghetei, înainte să-l ridic. Știai că-mi otrăvești bucuria aplauzelor!
SANIO: Știam că pentru aplauzele alea stătea cu mine. Nu iubeai arena, iubeai aplauzele! Tu nu ești o artistă, ești o vanitoasă!
ELENA: Atunci de ce te miri că nu mai vreau să ajung iar în arenă? Să începă iar calvaru?
SANIO: (*grav*): Trebuie! Știi că trebuie!
ELENA: Mai bine o singură masă pe zi, decât... În arenă, suntem iar obligați să ne zâmbim. Nu mai există în toată lumea un cuplu care să se fi urit așa cum ne-am urit noi și care să-și fi zâmbit atâta cât ne-am zâmbit noi! Spectatorii credeau că mă țin de mână, ca un partener fericit, și tu mă strângeai atât de tare, încât îmi venea să țin de durere! Erai în stare să-mi rupi degetele, în timp ce zâmbeai cuceritor! S-o lau de la capăt?
SANIO: (*ton înțelegător*): Dar nu va mai fi așa. Vârsta m-a potolit.
ELENA: Toate boile se agravează o dată cu vârsta.

SANIO (*cade în genunchi*): Acum înțeleg cât am fost de nedrept cu tine! Iartă-mă! Vârsta face iubirea mai rațională. (*Schimbă direcția conversației.*) Ce număr prezentăm azi? Ți-a cu măseaua? Am pus în sacoșă tot ce ne trebuie. Sau îl facem pe-ăla cu îndrăgostiții care se privesc, aparent nevinovat, dar hainele sar de pe ei, trădându-le adevăratele gânduri.

ELENA: Număru cu hainele nu mai este avantajos pentru mine. Rămâneam aproape goală.

SANIO (*sincef*): Ești la fel de frumoasă! Treizeci de ani, m-am uitat cu aceeași plăcere la tine! De fiecare dată, aveam convingerea că îmbrăcămintea sare, cu adevărat, de pe tine, la comanda privirii mele. Mă concentram și îmi ziceam: „Acum cade fusta!” Și fusta cădea. Publicul râdea nebunește de gesturile tale desperate, când încercai s-o îmbraci. Ți-a fost numărul nostru irezistibil. De câte ori am vrut succes mare, l-am făcut. (*Schimbă starea.*) Parcă-i văd pe porcii care plăteau biletele scumpe numai ca să stea în primul rând, să te vadă de aproape. Le curgeau balele! (*Furios.*) Și-ți aruncau buchete de flori, pe care eu le striveam!

ELENA: Recunoști?

SANIO: Simțeam sub talpa ghetei bilețelele ascunse în buchet! Bilețele pline de propuneri indecente! Jignitoare pentru o femeie serioasă! Uneori, simțeam sub talpă o bijuterie! O recunoșteam după cum trosnea. „Asta a fost un inel. Asta a fost o brățară. Asta a fost o broșă”, îmi spuneam, și savuram disperarea din ochii tăi.

ELENA: Hai acasă! Nu vreau nici o angajare!

SANIO: Suntem obligați să rămânem! Plătim pentru inconștiența din tinerețe. Ne credeam nemuritori. Am plătit meschin asigurările și acum avem pensii prea mici.

ELENA: Găsim altceva de făcut.

SANIO: Noi asta știm să facem. Și avem șanse. Vezi că n-a mai apărut nici un concurent.

ELENA: Am întârziat. Prima serie cred că este înăuntru.

SANIO: Câți pot fi într-o serie? În seria a doua, suntem numai noi.

(*Intră Tonino, bărbat în jur de 60 de ani, simpatic, fără a fi frumos: harismatic.*)

TONINO: Bună ziua! Concurenți, desigur!

SANIO (*acru*): Ce alt motiv ne-ar face să așteptăm aici?

TONINO: De exemplu, să așteptați expresul de Roma! (*Râde, cam tare, Elena pufnește și ea în răs.*) Sau avionul de Paris!

SANIO: Glume proaste!

TONINO: N-am nimerit-o! Am aflat una mai bună, chiar acum, când veneam încoace. O știi?

SANIO: De unde să știu dacă o știi? Mi-ai spus-o?

TONINO: Gluma cu preotul catolic și rabinul care s-au întâlnit în același compartiment de tren. O știi?

SANIO: Știi multe glume cu preoți catolici și rabini.

TONINO: Da! nu în tren. (*Spune gluma ca un actor, interpretând-o.*) Într-un compartiment de tren, zice că s-au nimerit un rabin și un preot catolic. Rabinul, mai limbut, nu știa cum să intre în vorbă cu preotul catolic. „Mă scuzați – zice el – dumneata ești preot catolic, nu-i așa?” „Da, preot catolic”. „Foarte frumos! Am avut norocul să călătorim împreună, să-mi lămuresc o problemă la care mă gândesc de mult. Te rog să-mi spui, în calitate de preot, ce altceva poți s-ajungi?” „Păi, ce să ajung? se întreabă preotul. Dacă-mi fac datoria conștiincios și enoriașii mă apreciază, pot ajunge prezbiter al bisericii”. „Prezbiter?! O! Ce frumos! Prezbiter este ceva foarte important: ceilalți preoți vă stimează, enoriașii vă ascultă sfaturile... Dar ce altceva mai poți s-ajungi?” „Ce să mai ajung? Înaintez în vârstă, devin cunoscut, pot să fiu numit, chiar, episcop”. „Episcop! Asta este chiar minunat! Enoriașii se pleacă în fața dumitale, te admiră, devl o mare personalitate în oraș! Foarte frumos! Dar ce altceva mai poți s-ajungi?” „Ce să mai ajung?! – întreabă preotul, cam enervat de insistența rabinului. Dacă am șansă, pot s-ajung și cardinal!” „Cardinal!!! Vai, vai, vai! Extraordinar! Hlamidă! O țară întreagă te cunoaște! Mergi la Roma, la Sfântul Părinte! Chiar minunat! Dar ce altceva mai

AVANSCENA

poți s-ajungi?" „Ce să mai ajung? întrebă preotul, enervat de-a binelea. Dacă se întâmplă nenorocirea și moare Papa, se strânge conclavul cardinalilor și mă poate alege Papă!" „Papă?! Asta chiar că-i extraordinar! Ce putere! Catolicii din toată lumea vin în piața San Pietro, să te asculte! Pe tot globul, credincioșii te venerază! Dar ce altceva mai poți s-ajungi?" „Ce vrei dumneata să mai ajung? Dumnezeu?" „Ei vezi, unul de-al nostru a ajuns!"

(Sanio e crunt, Elena râde.)

SANIO (Elena): Ce-i de râs? Ce-i de râs? Mie nu-mi vine să râd. Decât să spui glume proaste, mai bine te prezintai.

TONINO (se prezintă): Tonino.

SANIO: Tonino?

TONINO: Tonino! Nume de scenă. Așa m-am gândit, venind încoace! Mi-am zis: imaginează-ți, mă, un afiș pe care scrie: „În reprezentatie, marele clown Rosenberg!" (Râde.) Rosenberg! Așa un clown! Clowni sunt Mario, Ferini, Tonino! Ai auzit în viața dumitale de-un clown Rosenberg?

SANIO: Atunci, ce cauți dumneata aici?

TONINO: La concurs. Eram în drum spre Roma. Vreau să ajung la San Pietro.

SANIO: Ce să cauți dumneata, Rosenberg, la San Pietro?

TONINO: Vreau să merg la San Pietro, să-l întâlnesc pe

Dumnezeul creștinilor. Apoi plec la Mecca, să-l întâlnesc pe Dumnezeu musulmanilor. Apoi mă duc la Ierusalim, la Dumnezeu israeliților! Și am să-i întreb pe Dumnezeu de la San Pietro, și pe Dumnezeu de la Mecca, și pe Dumnezeu de la Ierusalim: „Dumnezeilor iubiți, de ce ați așteptat atâția ani până v-ați hotărât să dărâmați comunismul? Mare răbdare ați avut! Da' și noi, ce răbdare am avut, așteptând să Vă hotărâți!" (Elena râde.) Sunt așa de curios să aud ce mi vor răspunde.

ELENA: O să te trimită la Buddha, să-l întrebi pe el.

TONINO: Dacă aș fi sigur că știe Buddha, chiar m-aș duce.

SANIO: Ce te privește pe dumneata cât timp a lăsat Dumnezeu să existe comunismul? Pe mine nu mă interesează.

TONINO: Aici, te miri că vreau să știu de ce a durat comunismul atâta timp. Eu, care vin de la Moscova, nu mă mir că vreau să știu. Că eu, de copil, m-am tot rugat: „Doamne, Dumnezeule, de unde ai atâta răbdare?" (Elena râde.) Dumneata râzi, pentru că n-ai strigat din toți rărunchii: „Trăiască în veci Iosif Vissarionovici Stalin!" Eu am strigat până când mă durea în gât. Când ajungeam acasă, puneam palma pe Biblie și-l întrebam pe Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeule, nu vezi că ne doare în gât? Fă ceva cu comunismul ăsta, până când nu ne crapă amigdalele!"

(Elena râde. Între ea și Tonino se naște o stare de simpatie. Sanio simte.)

SANIO: Vrei să spui că ai jucat la circul din Moscova?

TONINO: Nici gând. Am spus Moscova, ca să știi dumneata din ce parte a lumii sunt. Am trăit într-un oraș nu prea mare, îl spunea Kazan.

SANIO: Ai lucrat la circul din Kazan?

TONINO: Am spus eu asta? Dumneata ai spus. În Kazan am jucat teatru.

SANIO: Adică ești actor, nu clown.

TONINO: Am spus că am fost actor? Dumneata, tot timpul, îmi oferi o meserie. Am spus, doar, că am jucat teatru. De meserie, am fost profesor. Și, ca profesor, ce le spuneam copiilor? „Sunteți cei mai fericiți copii din lume! Avem norocul să fim conduși de tovarășul Stalin, mintea cea mai luminată din toată istoria omenirii! În toate timpurile, au fost numai trei genii: Marx, Lenin, Stalin." Seara, îl întrebam pe Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeule, în gâtul meu, gâlcile sunt ca pumnul de mari! Ce ai de gând cu comunismul?" Și, într-o zi, m-a ascultat.

SANIO (ironic): Dumnezeu!

TONINO: Nu Dumnezeu. Dumnezeu era tot timpul ocupat. Dar K.G.B. – niciodată! K.G.B. stătea plin de răbdare și asculta. Asculta, și pe urmă te întreba, amănunțit, ce mai dorești, ca să știe sigur că-ți îndeplinește toate poftele! Pe mine m-a întrebat vreo zece ani, tocmai spre Polul Nord, într-o regiune care se numește Kofîma. „Uite, Rosenberg, ce bine ai ajuns după ce ai explicat o viață întreagă copiilor câtă fericire ți-a dat ție comunismul!" (Râde împreună cu Elena.) Doamna mă înțelege foarte bine.

SANIO: Dacă vrea să râdă, ea râde și când se uită la Lună! (Hodoronc-tronc, răstit.) Poate vrea să faceți cuplu împreună! (Elena tace.) Ea crede că ai haz. Altfel n-ar râde cu atâta poftă la prostiile înșirate de dumneata. (Eleni.) Vrei să faci pereche cu el? Poate că de-aia a venit aici tocmai din...

TONINO: Kofîma. Regiune mare, intră vreo trei țări în ea.

SANIO: Și cum ai ajuns aici? Poți să-mi spui cum ai ajuns aici?

TONINO: Pot. Am venit la un văr de-al meu, să trăiesc mai bine. Îl credeam pricopsit. N-o duc greu, că e harnic, dar nu e cine știe ce de capul lui. A apucat să se-nsoare cu o iepuroaică și are șase copii! Să ai șase copii mari, dintre care i-a dat Dumnezeu cinci fete cu ifose și pretenții, și să-ți mai pice și Rosenberg din Kazan pe cap, te-apucă o mare bucurie! Și l-a apucat! (Elena râde.) Ca să-l scap de bucurie, am plecat să caut ceva de lucru. Habar n-aveam că, între timp, am îmbătrânit. Pe unde m-am adresat, toți mi-au spus: „Ai 60 de ani, ești bătrân, căutăm un om tânăr". „Zău – le-am spus – sunt bătrân? Probabil că am îmbătrânit pe șest, că eu habar n-aveam. Vă mulțumesc de vestea pe care mi-o dați". Știi ce-o să-mi spună și-aici, la concurs. „Ești bătrân și n-ai fost clown!" Clown am fost, pot să jur! Acuma vreau să intru în arenă, că am fost clown fără arenă. Toată viața am făcut oamenii să râdă.

ELENA: Ai talent! Poți să faci pe oricine să râdă.

SANIO (acru): Talent! Cine spune o glumă, gata, e

talentat!

ELENA: E talentat.

TONINO: Om vedea, nu vă certați. (Se informează la Elena, arătând afișul.) Nu scrie nimic de vârstă?

SANIO (răspunde ei): De vârstă nu scrie, da' caută un cuplu. Ai parteneră?

TONINO: Dacă știam, căutam una. (Revine la firea lui.) Eu fac, uneori, cât doi. (Râde.) Acuma vreau să văd dacă pot să fac și cât un cuplu. (Pe gânduri.) Dacă viața vrea, faci și cât trei.

(În circ, orchestra încetează brusc să mai cânte, la mijlocul melodiei. Liniștea le atrage atenția. Sanio pune urechea pe pânza cortului. Încearcă să privească înăuntru, caută o gaură. Caută și ceilalți să vadă ce se petrece în circ.)

SANIO: Ce o fi, de nu se mai aude nimic?

(Din dreapta, apar, ieșind din circ, doi brancardieri îmbrăcați în negru, purtând pe targă un clown mort. Trec, din dreapta scenei, în stânga ei, pe unde ies. Cei trei au privit în tăcere, emoționați.)

desen de A. Grand

ELENA: Era clovn?... Era clovn?

TONINO: În circ, toți sunt clovni!

SANIO: Mai bine ai tăcea din gură! Ce știi dumneata despre circ? Recunoști că n-ai jucat, o singură zi, într-un circ.

TONINO (echivoc): Dar clovn sunt! Să fii sigur de asta.

SANIO: Să fii clovn pare ușor celor care habar n-au ce înseamnă să fii *cu adevărat* clovn!

TONINO: Am spus eu că este ușor? Cred că este foarte greu. Eu susțin că toți oamenii pot fi clovni, chiar dacă este greu. Eu am fost clovn.

SANIO: Ai fost sau n-ai fost? O-ntorci când așa, când așa!

TONINO: Am fost, în Kolîma. Aveam un supraveghetor de baracă prost și, ca orice prost, buuun ca miera pe pâine! Dacă apuca dimineața să se-nfurie, toată ziua ne bruffulua. Cei din baraca mea îmi cedau câte-un pătrățel din pâinea lor, numai să-l îmbunesc. Să-l fac să râdă. Când reușeam și râdea, era bine, nu mai înjura pe nimeni! Când nu-i plăcea gluma, mă lovea cu cizma. Zicea că râd de el. „Cum o să râd eu, tătucule, de un om atât de important? Mai repede râd de Dumnezeu, că el n-are pumn așa greu!” (*Elena râde.*) Ei bine, ce idee crezi că avea nenorocitul ăla? Până când nu amuțeau, nu te lăsa, îți căra la cizme și pumni cu o dămăcie care m-a făcut, într-o zi, să-i spun: „Alioșa, tătucule, ce filotim ești, dai omului pe săturate, nu-l lași flămând!” „Eu filotim, mă? a urlat el. Mama ta! Îndrăznești să mă insulti? Tăiați-i porția de pâine pe-o săptămână!” (*Elena râde copios.*)

ELENA (râzând, îl imită): „Eu filotim, mă?” Ce-o fi fost în capu lui?

TONINO: Îl speriau toate cuvintele pe care nu le-nțelegea. Tot ce nu cunoștea, socotea înjurătură. Ceilalți râdeau. Eram clovn, nu-i așa?, dacă-i făceam să râdă.

ELENA: Dacă povestești asta comisiei, o să râdă și-o să câștigi concursul!

SANIO: Adică de ce să câștige? Tot ce-a povestit el nu este de râs!

ELENA: Nu vezi că, orice povestește, râzi?

SANIO: Râzi tu, eu nu râd.

ELENA: Până să râzi tu... (*Lui Tonino.*) Până să râdă el... E un tip ursuz.

SANIO: Să vedem cum o să râdă comisia. (*Lui Tonino.*) Numai ea consideră că sunt ursuz. (*Elenei.*) Nu râdeau spectatorii?

ELENA: Râdeau. În arenă aveai haz. Dar tu ești un om ursuz. (*Lui Tonino.*) Tot îți tună și-i fulgeră. Dacă l-ar fi bătut Alioșa...

SANIO: Îl omoram!

TONINO (surprinzător de grav): Să nu spui asta! Să nu spui niciodată asta, că nu știi nimic! Am văzut eu mulți murind lângă mine doar pentru că nu i-au pupat carâmbul cizmelor! Mureai și dacă ridicai ochii spre el, nu mâna. Dacă ridicai mâna... puteau să moară toți din baracă. Înțelegi? Toți din jurul tău puteau muri, pe motiv că nu te-au turnat, ca răzvrătit. Să nu spui dumneata că ai fi făcut altceva decât să glumești cu el: „Alioșa, tătucule, cizmele tale parcă sunt din vată, lovitura mai mult dezmiardă decât doare!” Dacă se-ntâmpla să-l faci asta să râdă, te ierta și râdea!... Alioșa era înrăit de treizeci de ani de pază. Supărat pe viață! Alții ca el trăiau la Irkuțk, la Kazan, chiar la Moscova, și el bătea de treizeci de ani oamenii acolo, și altă fericire n-avea decât asta, că se-mbăta și-i lua la poci. (*Scurtă pauză.*) Nu știi dumneata ce nefericit ești după ce bați cu cizma, treizeci de ani, oameni care râd când îi lovești.

ELENA (impresionată): Doamne, Dumnezeu!

SANIO: Hai, râzi! De ce nu mai râzi?

TONINO: Rău face că nu râde! (*O dă pe glumă.*) Știi cum îl făceam eu să râdă? Când mă lovea cu cizmele, îi ziceam: „Alioșa, tătucule, nu mi-e de alta, da' o să-ți rupi bunătațe de cizme tot lovind într-un nevolnic! Uite-așa o să se caște bombeul și-o să-ți înghețe degetelele-n obiele!”

(*Își strâmbă gura, arătând cum o să arate cizma cu bombeul desprins de talpă. Elena râde.*)

ELENA (imitându-l, își strâmbă și ea gura): „Așa o să-ți arate cizma, Alioșa!”

TONINO (lui Sanio): Hai să-i jucăm împreună pe Alioșa și pe popa Ruskin. Vrei să m-ajuti? Facem împreună un cuplu. (*Sanio tace.*) Eu îl joc pe popa Ruskin. Să-ți spun ce i-a trecut popii într-o zi prin cap: să-l facă și el pe Alioșa să râdă. Popa Ruskin dormea în patul de deasupra mea. Era dintr-un sat de pe lângă Kiev. La marea secetă, muriseră de foame toți oamenii din satul lui. Toți-toți! El i-a-ngropat, noaptea, bolborosind în fugă slujba. Asta l-a făcut să se scrântească puțin la cap. Îl condamnaseră pentru că îl părse cineva că botezase copiii. Când erau pe moarte, mamele îi aduceau, pe întuneric, la el, să-i boteze. Da' poate că dumneata nu ai aflat că prin anii treizeci a fost în Ucraina o secetă mare. Stalin îi ura pe ucraineni. Se răzvrăteau, încercau să scape din cleștele rusesc. Atunci, i-a lăsat intenționat să moară de foame: milioane de oameni! Le-a luat bucatele și i-a lăsat să mănânce numai coajă de copac! Și iarbă! Și balega vitelor! Au murit pe capete. A vrut să-i termine pe toți. Popa Ruskin n-a murit, pentru că era un munte de om... L-au trimis în Kolîma și, în urma lui, militarii au dărâmat satul, rămas fără nici un locuitor. Ne-am împrietenit odată, când eram bolnav. Noaptea, m-am trezit înghiontit de popă. „Clovnule, îmi zice, te-ai betegit de tot. Ți-am păstrat câțiva dumicați de pâine. Halește-i pe șest, că te-ai dărâmat.” „Mulțumesc, popo! Vrei să mă rog lui Dumnezeu, să-ți dea sănătate? Dacă vrei, uit că sunt ovrei și mă rog și lui Iisus Christos, că ești om bun!” „Bine, clovnule, atunci mă rog și eu, în compensație, lui Moise, și cui mai vrei tu.” „Și dacă noi o să ne rugăm așa, crezi că mâine n-o să ne mai bată Alioșa?” „N-o să ne mai bată! Îl fac eu să râdă.” „Nu prea ai haz, popo. Lasă-mă pe mine.” „Încerc și eu, clovnule!” Ce credeți că i-a dat prin cap? A doua zi, cum a intrat Alioșa în baracă, el i-a sărit în față: „Alioșa, tătucule, bine ai venit! Nici nu știi ce nerăbdători eram să te vedem. Tătucule, nu ne-am luat bătaia de dimineață și nu ne simțim bine. Ieri nu ne-ai bătut deloc. Alaltăieri, doar câteva cizme! Nu cumva ești suferind, tătucule? Bate-ne, tătucule, ca să ne convingem că ești sănătos tun! Distrează-te, tătucule! Că altfel, ce rost mai avem noi pe lumea asta? Nu fi atât de rău cu noi încât să ne lași nemardați! Hai, tătucule, trage-ne câte-o cizmă! Dacă e nevoie, ieșim și la raport și cerem să ne dai mardeala care ni se cuvine!” Cât a turuit el toate astea, am râs de ne dureau burțile goale! Râdea și Alioșa, de credeam că-și înghețe limba. „Bine – zice – dacă mă rogi, nu te las eu tocmai pe tine, popă credincios, nemardit! Mai ești și prietenu meu!” Și s-a pus cu bătaia pe el! Râdea și-l pocnea! L-a bătut, l-a bătut, l-a bătut, l-a bătut, l-a bătut, până când bietul popă a șters-o în ceruri, unde sunt sigur că mă așteaptă și-acum!

ELENA (i-a înghețat râsul pe buze): Cum, adică... a murit?

TONINO: Mort de-a binelea. A trebuit ca eu, Rosenberg, să-i găsesc două bețe și să-i fac o cruce și să i-o înfig pe mormânt. I-am înfipt crucea-n mormânt și i-am zis: „Mă, popă prost, dacă nu știi să-l faci pe Alioșa să râdă, de ce te-ai apucat de treaba asta? Știi că râde numai la glumele mele!” Și mi se pare că am plâns...

(*Intră Mario și Alina, cuplu mai tânăr decât ceilalți. Mario e de vârsta Elenei. Alina, ceva mai tânără. Amândoi sunt gata îmbrăcați pentru concurs: ca doi clovni în arenă.*)

MARIO: Aici e concursul?

(*Sanio, nervos, le întoarce spatele, nu-i convine încă un concurent. Elena le arată unde să ia loc.*)

TONINO: Și noi suntem concurenți... (*Îi privește.*) Bună idee, să veniți îmbrăcați gata. Altfel arăți când te îmbraci acasă, pe îndelete. Costumul are importanța lui.

ALINA: Se uita lumea la el! Clovn conducând mașina prin oraș! Un agent de circulație ne-a fluierat și ne-a făcut semne prietenești. Cred că a fost un semn bun.

SANIO: Adică, de ce un semn bun? Știa polițistu că veneați la concurs? Habar n-avea!

ALINA: Așa m-am gândit eu. Îmi convenea să cred asta. Am emoții.

MARIO (la el se simte, din ce în ce mai evident, o tensiune interioară care-l face agresiv în tot ce spune): Trebuie neapărat să câștigăm concursul!

SANIO: Adică de ce să câștigați voi?

MARIO: Avem foarte mare nevoie să lucrăm! (Aproape răstit.) Am doi copii, domnule! Dacă nu lucrez, trebuie să-i retrag din școală și să-i angajez undeva. Da' sunt copii foarte buni. Vor învăța carte și vor ajunge departe.

ALINA: Nu te mai enerva. Dacă te prezinți nervos în fața comisiei...

MARIO: Oricum ne-om prezenta, știi că suntem cei mai buni. (Tonino râde.) De ce râzi, domnule?

TONINO: Ai haz! Dacă m-ai făcut să râd, înseamnă că ai haz, nu?

MARIO: Lasă-te de ironii! E o reacție ieftină! (Lui Sanio.) Pe dumneata parcă te cunosc.

SANIO: Mă mir că mă cunoști. Nu mai lucrez de zece ani. Iar când lucram, eram angajat mai mult în străinătate.

MARIO: Și ce ți-a venit să mai lucrezi acum?

SANIO: E dreptul meu. Așa vreau eu, să lucrez. Trebuie să-ți dau socoteală?

MARIO (dur): Nu te-ai uitat în oglindă când ai plecat de-acasă? Ești cam dărâmat.

SANIO (revoltaț): Domnule! Nu ți-e rușine?

TONINO: Ar trebui să-ți ceri scuze.

MARIO: Tu cine mai ești, de te bagi tot timpul în vorbă?

TONINO (jumătate în glumă): Un clown celebru!

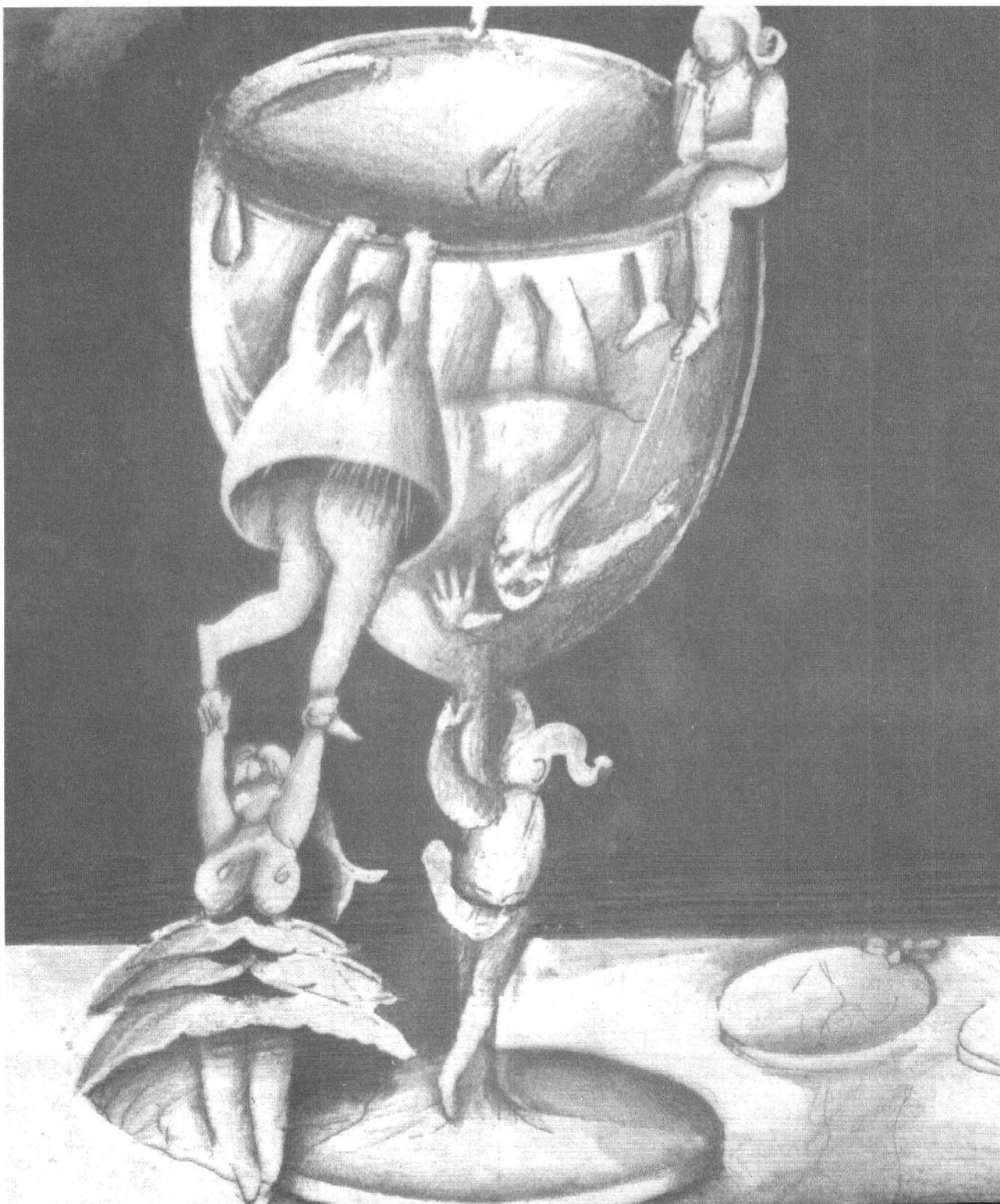
MARIO: Celebru?! Nu te-am văzut niciodată.

TONINO: Eu tot am fost celebru.

MARIO (disprețuitor): Celebru...

TONINO: Da, celebru! Oricum, mai cunoscut decât dumneata. Cu cine am onoarea?

MARIO: Mario.

desen de Adriana Grand

TONINO (se prezintă): Tonino.

MARIO: Tonino și mai cum? Am cunoscut o sută de Tonino prin circuri. Pe dumneata, nu.

TONINO: Nici unul nu am auzit de celălalt, dar amândoi îl știm pe Sanio. Înseamnă că Sanio este celebru.

MARIO: Celebru în circuri de categoria a doua.

SANIO: Am lucrat în cele mai mari circuri. Și la San Francisco! Și în Franța! Și în Rusia, domnule, unde circu...

MARIO: Și în China?

SANIO: Și în China!

MARIO: Mai poți să faci numerele tari de odinioară?

SANIO: De ce să nu pot?

MARIO: Am întrebat.

ELENA: Poate. A rămas irezistibil!

MARIO: Vorbe mari! Irezistibil! (O ia de umăr pe Alina.) Dacă noi am reușit doar câteva numere pe care putem să le numim irezistibile, alții...

ELENA: Nu știu câte ați reușit voi, dar noi nu ieșeam în arenă decât cu numere irezistibile.

TONINO: Eu zilnic eram irezistibil!

MARIO (Alinei): Mamă, ăștia habar n-au ce înseamnă irezistibil, în arenă! Domnule, la numerele noastre irezistibile se râdea și se aplauda așa de tare, încât credeam că suntem în crateru unui vulcan în erupție. Vezuviu!

TONINO: Povestiți-ne un număr.

MARIO: Prost mă crezi! Ideile se fură! (Alt ton.) Trebuie să câștigăm concursul!

ALINA (îi liniștește): Nu-ți mai face atâtea griji!

MARIO (celorlalți despre Alina): Toată viața a fost sprijinu meu moral! Copiii ne-au sudat!

ALINA: Numai copiii?

MARIO (o mângâie): O, nu! O, nu! (Celorlalți.) Noi am fost norocoși! Din noi amândoi s-a făcut un întreg perfect! Nu știți ce înseamnă să te simți, toată viața, iubit de cineva. (Lui Tonino.) Dumneata înțelege asta? Să simți în orice clipă că cineva nu dorește altceva decât să te păstreze lângă el. Înțelege?

TONINO: Oho, și ce înțeleg! Pe mine mă iubea așa de tare, că nu mă slăbea o clipă din ochi! Dumneata înțelege asta? Tot timpul era cu ochii pe mine: ziua și noaptea. Nici la closet nu mă slăbea din privire! (Elena râde.) Eu i-am spus de câteva ori: „Lasă-mă, dragă, măcar aici, să gândesc de unul singur! De ce vrei să-mi asculti gândurile?” Vă închipuiți că, în „locul acela”, omul gândește uneori cu glas tare! (Sanio și Elena râd, Mario și Alina sunt cam nedumeriți, nu pricep deplin aluzia.) Și așa de mirositor, că e mai bine să stai departe! De ce râdeți? Că eram așa iubit? Iacă, am fost! Pot să și jur!

MARIO: Și cine te iubea așa tare?

TONINO: Oamenii celei mai blânde instituții. Mai blândă chiar decât Crucea Roșie. Când te lua ea în brațe...

MARIO (Elenei): De ce râzi?

ELENA: Vorbește despre K.G.B.!

MARIO (lui Tonino): K.G.B. te iubea așa?

TONINO: Dacă am fost un om cu farmec! ăsta-i neajunsul farmecului: toți stau cu ochii pe tine și nu te pierd o clipă din privire!

ALINA: A ținut mult dragostea asta?

TONINO: Putea să fie mult mai scurtă! Dar n-a fost! Știi dumneata ce înseamnă să fii iubit vreo zece ani? Viața capătă așa o frumusețe, că nu mai prididești să-i mulțumești lui Dumnezeu pentru norocul pe care ți l-a trântit pe cap! Ca o plească!

ALINA (râzând): Asta zic și eu „femeie” iubitoare!

TONINO: Crezi că există femeie să iubească așa de tare? Da' știi ce era ciudat? K.G.B. iubea, da' declarațiile de dragoste le făceam eu! Câte declarații de dragoste am dat la viața mea, scriam un roman epistolar! În toate, ce crezi că mărturiseam? „Te iubesc, Tătuță, ești așa de genial, al adus atâtea fericire peste mine, că stau aici, la Kolima, în Siberia, de zece ani, și tot cu dragoste nesfârșită mă gândesc la tine.” Venea comandantul lagărului, bucuros, la mine: „Bravo, Rosenberg! Tătuca a primit declarația ta de dragoste și a zis: „Dacă mă iubește atât de mult, de ce să-l alungăm de-acolo, de unde zice că se simte așa de bine?”

Mai lăsați-l un an, să vedem dacă dragostea lui n-o să mai crească puțin!” Ești norocos, Rosenberg”. Și eu îi ziceam: „Starșii colonel, dacă e după dragostea mea, aici îmi vor putezi oasele! Da' n-am să fac mare caz pentru niște nenorocite de oase, din care găsești câte vrei și-n ciorbă!” (Cei patru râd.) Mă bucură veselia voastră! O să aveți succes la concurs.

ELENA (ca o concluzie târzie): În viață suntem clovni adevărați! La circ profesăm meseria de clovn! Clovni adevărați suntem în afara circuitului!

TONINO: Adică, dintre toți, eu am fost adevăratul clovn? Asta vrei să spui?

ELENA: Tu ai trăit clovn!

TONINO: Când veneam la concurs, mă întrebam dacă este corect să mă înfrunt cu unul care a avut, toată viața, profesia asta. Acum știu că sunt îndreptățit să mă înfrunt cu voi, și să câștig!

SANIO: Adică vrei să spui că ești singurul talentat?

TONINO: Singurul născut clovn!

ALINA: Ești obraznic, dacă pretinzi asta!

SANIO: Adică n-ai intrat o singură dată în arenă și te pretinzi mai talentat decât noi, care am trăit o viață făcând clovnerii?

ALINA: Ne sfidează! Ești rău, domnule! Încerci să ne subminezi încrederea-n noi! Un adevărat război psihologic! Cum să câștigăm concursul, dacă încrederea în posibilitățile noastre este subminată?

SANIO (dispreț): Încearcă și ei! Îi dăm prea mare atenție!

MARIO: Să nu-i dăm nici o atenție, și gata!

TONINO (gând cu voce tare): Eu am fost un clovn perfect.

(În clipa când ceilalți vor să riposteze, orchestra, în interior, încetează brusc – la mijloc de melodie, ca și prima dată – și, din dreapta, apar iarăși cei doi brancardieri care transportă un clovn mort. Ies prin stânga.)

MARIO: De unde-l aduc?!

ALINA: Și unde-l duc?!

SANIO: E al doilea!

ELENA: Sunt sigură că este un concurent.

SANIO: De ce crezi asta?

ELENA: Indiferența lor! Nu vedeți ce indiferenți sunt? Transportă un om care abia și-a dat sufletu, și lor nu le pasă.

ALINA: Ai dreptate. Dacă era unu de-al lor, puneau un pic de suflet!

MARIO: De-al lor, de-al nostru, în fața unui mort ai o stare specială, nu? Pe fețele lor nu se citește absolut nimic. Parcă sunt de ceară!

ALINA: Sunt total indiferenți?

ELENA: Mă-ntreb ce-o fi înăuntru.

TONINO: Viață! (Toți se întorc spre el.) Viața circuitului! Și în afara circuitului, și în circ, clovni mor! Ei mor. Numai ei! În afara circuitului, îi pedesește viața! În interior, regizorii le dau sarcini prea grele! Sarcinile lor de clovni sunt foarte dificile și nu mai rezistă! Mor pur și simplu! Mor în indiferența celor care le-au arătat cum să-și joace rolurile primejdioase! Apoi vin brancardierii, total indiferenți, opaci în fața oricărui sentiment uman, și îi transportă afară din circ!

ELENA: Îi aruncă?!

TONINO: Se poate spune și așa! Da, se poate spune și așa. Său poate că ar trebui să spunem numai așa! Îi aruncă!

MARIO: Ce mama dracului se petrece aici? Vreau să știu ce se petrece aici!

TONINO: Se trăiește!

MARIO: Se moare!

TONINO: Oriunde se trăiește, se moare! Cum putem afla noi că se trăiește, dacă nu se moare?

SANIO (revolta): Dar eu nu am de gând să risc nimic!

TONINO: Asta este cel mai ciudat: cu cât înaintăm în vârstă, acceptăm mai greu această realitate și ne revoltăm împotriva ei! (Glumește.) Moartea este plăcinta din care vrem să mănânce alții!

SANIO: Bați câmpii, domnule!

MARIO: Abia acuma observi? Tot timpul a luat-o razna! Tot timpul.

ELENA: A povestit și ceva frumos. Impresionant!

SANIO: Interesant pentru femei nevricoase!

ELENA (*insistă*): Era foarte interesant. Povestea cu popa... Popa acela...

SANIO: De ce a fost interesantă? Câte povești ca povestea popii ai auzit? Câte ai citit? Auzim zilnic despre tot felu de nenorociri! Mii! Mii de nenorociri! Omenirea cred că n-ar putea trăi o clipă, dacă n-ar afla nenorociri care s-o scape de plictiseală. Și le procură!

MARIO (*glumește*): Există un centru mondial care se îngrijește de nenorocirile de fiecare zi ale Pământului. El declanșează o catastrofă feroviară, un cutremur, o crimă abominabilă, un incendiu de proporții, o explozie teroristă, o deturnare de avion, chiar un război!

SANIO: Vinerea, pentru week-end! Să nu se plictisească omenirea, două zile, fără știri senzaționale!

ELENA: Asta nu-i o glumă care să-mi placă! (*Îl arată pe Tonino*) El n-a glumit! Era teribil! Și noi am râs!

ALINA: Asta este cea mai ciudată reacție: râdem! Adică putem să râdem dacă suntem siguri că nenorocirea aia nu ne atinge și pe noi!

SANIO: Nu există solidaritate! Solidaritate umană! Putem râde în hohote de nenorocirile celorlalți!

TONINO: Asta e menirea clovnilor! Ei se străduiesc să-i facă pe ceilalți să râdă! Ce ați făcut voi toată viața? Ce am făcut eu toată viața?

(*Subiectul pare epuizat. Un timp, tac. Mario se hotărăște.*)

MARIO: Eu încerc să aflu ceva despre ceea ce se petrece înăuntru. O iau pe partea asta.

SANIO: Încerc și eu, pe partea asta. Elena, vino cu mine! Tu ai un spirit de observație căruia nu-i scapă nimic.

ELENA (*nu pare de acord ca Alina să rămână cu Tonino*): Și ce am de observat?

SANIO: Dacă aș ști! Ție nu-ți scapă nimic!

MARIO (*Alina*): Vino și tu cu mine.

ALINA (*cu tupeu*): Te rătăcești?

MARIO: Dacă n-ai chef...

(*les cei trei: Sanio și Elena pe la arlechinul din stânga, Mario pe la arlechinul din dreapta.*)

TONINO: De ce nu l-ai întovărășit?

ALINA: Nu-l suport de-ajuns toată ziua?

TONINO: Se poartă frumos. Uneori pare un adolescent. L-am surprins ținându-te de mână.

ALINA: Îi place să pozeze în îndrăgostit!

TONINO: Să pozeze?!

ALINA: Sunt unii care mănâncă un hamburger și se laudă că au mâncat caviar. Îi interesează părerea celorlalți despre ei. Așa e Mario.

TONINO: Ești aspră și imprezibilă!

ALINA (*explică*): Există o categorie de bărbați care cred că femeile care înșală, urâsc! Eu îl iubeam! Mă crezi?

TONINO: Nu știu!

ALINA: Îl iubeam! Erau momente când mă simțeam bine cu el! L-a influențat maică-sa! Aia, da, m-a detestat până în ultima clipă a vieții ei. A făcut tot ce a putut ca să-i inoculeze și lui ura ei mochnită!

TONINO: Se prezintă ca un bărbat gata să facă sacrificii pentru familie! Mai ales pentru copii!

ALINA (*râde*): Copiii! De la ei, toată povestea! Adică, de la maică-sa! Coropișnița știa ceva! M-a urât din prima zi, când a aflat că sunt borșoasă! Dar nu s-a dezvăluit în nici un fel. A izbucnit abia după ce am născut al doilea copil! Urla ca o bezmetică la mine: „Nu e copilul lui! Tandrețea pe care o afișezi e falsă! Îl înșeli!” (*Râde.*) Dar sunt ca o cățea, domnule. Când mă aflu lângă un bărbat care-mi place, ridic imediat coada! Îl înșelam, dar nu-l uram pe dobitocu de-acasă! N-am putut niciodată să rezist unui bărbat frumos. (*Alt ton.*) La al doilea copil, coropișnița a luat foc! L-a amintit imbecilului că, la nu știu ce vârstă, a făcut oreion! Un medic îi spusese că, aproape sigur, băiatu a rămas steril! Coropișnița a ținut secretu, ca să nu-i încurajeze lui Mario un sentiment de handicapat. Când s-a trezit că-i trântesc al doilea copil, scorpia n-a mai răbdat: și-a informat odoru că

nu este el tatăl. Că spermă lui este un adevărat cimitir: toți „locuitorii” sunt decedați! Medicii i-au confirmat că bătrâna coropișniță avea dreptate!

TONINO (*temperamental*): Nu ți-a fost frică? Se putea răzbuna!

ALINA: Mi-a fost. L-am vorbit sincer și din tot sufletu. M-a crezut că țin la el... că îl iubesc, deși l-am înșelat. (*Tonino râde.*) Nu fi prost, ca toți bărbații! Îl iubeam! (*Oftează.*) Cu copiii s-a purtat ca și până atunci. Mai ales cu băiatu cel mare... Părea un tată iubitor! Și de atunci, niciodată altfel...

TONINO: Un tip extraordinar!

ALINA: Doar atâta că, din ziua aceea, nu s-a mai apropiat niciodată de mine! Niciodată! N-a mai trecut niciodată prin camera mea! (*Pe gânduri.*) NICIODATĂ!... Și eu n-am putut să mă smulg de lângă el. Parcă ține tot timpul un magnet îndreptat spre mine și mă atrage!

TONINO: Probabil că te iubește și simți asta.

ALINA (*râde*): Vrea să mă pedepsească! Toată purtarea lui are o singură explicație: vrea să-mi amintească, în orice clipă, „fapta”! Vorbește cât poate de des despre copii. Nu trece o zi, o oră, un minut, fără să-și mărturisească preocuparea pentru copii. Se teme că tăcerea lasă rana să prindă coajă și atunci o rupe, o rupe, o rupe, să se vadă carnea vie! E un monstru!

TONINO: Unul dintre voi este monstru!

ALINA: Ei, el, el! Nu este nici primu, nici ultimul bărbat care află că l-a înșelat nevasta! Și pe tine te-a înșelat nevasta.

TONINO (*tipă, pur și simplu*): Să nu vorbești așa! Nu ai dreptul să ponegrești tot ce atingi!

ALINA: N-am vrut să...

TONINO: Gata, gata, gata! Nu știi nimic! Să nu ponegrești, în necunoștință de cauză!

ALINA: Scuză-mă!

TONINO: Zece ani m-a așteptat! Zece ani! O dată pe an venea până acolo, să-mi spună ce face copilul! Mii de kilometri! Mii de kilometri! În anul când n-a mai venit... am știut că s-a prăpădit! Era singura explicație! Și așa a fost. A murit! Copilul a fost luat. Știu eu pe unde o fi? Cine crede el că este? Mai ales de-asta mi-e frică. De multe ori, copiii rămași singuri erau trimiși în internate. Li se schimba și numele. Toată viața nu mai știau, de fapt, cine sunt cu adevărat! Mulți ajungeau în K.G.B.! Cei mai credincioși! Când veneau inspectorii tineri, mă gândeam: dacă unul este băiatul meu? Până când am aflat că a murit... am trăit cu spaima asta grea! Ce știi dumneata?...

ALINA (*impresionată*): Iartă-mă! Vorbim ușor despre orice. Mai ales despre ceea ce nu cunoaștem. Dacă soția dumitale ar fi acum în fața mea, i-aș săruta mâna.

TONINO: Era o femeie atât de îngăduitoare încât mă umilea. Îngăduitoare până la înțelepciune! Poți să înțelegi asta?

ALINA: Cred că da.

TONINO: Nu poți.

ALINA: Mai curând nu, ai dreptate!... O iubești foarte tare! Și după atâția ani!

TONINO: Atâția ani de când ce?

ALINA: De când v-ați cunoscut, de când v-ați căsătorit, de la primul copil, poate de al doilea...

TONINO (*într-un fel de vis*): Unu, doi, trei, patru, cinci, zece, cincisprezece, douăzeci, treizeci. Ce de ani! Ce de ani! Întră câteva vieți în ei!

ALINA: Povestește-mi!

TONINO: Nu poți să-nțelegi! Mai bine stai fericită lângă ovarele tale și lasă-te împinsă în toate direcțiile. E mai ușor așa. Toți oamenii vor o viață ușoară! Ovarele domină lumea.

ALINA: Dacă viața este atât de scurtă și se termină într-un dezastru sigur, la doi metri sub pământ, ce rost are să fii altfel? O lume a ovarelor dezlănțuite este o lume a înțelepților. A tineretii! Oamenii știu că viața este tinerete. Restu vieții este timpul dinaintea tineretii și timpul de după tinerete! Împlină de ovare, mă cred mereu tânăr! Acuma... simt cum mă împing, irezistibil, spre tinea! Am putea face amândoi un cuplu rar! Câștigăm concursu și rămânem împreună! (*Se repede pe neașteptate, îl sărută, el se lasă sărutat, fără nici o reacție.*) Sărută-mă și tu! Nu merit atâta dispreț încât să stai ca o statuie în brațele mele! Sunt sinceră! Te iubesc! (*Exaltată.*) Dacă vrei o dovadă, mă

sinucid! Vrei să mă sinucid? Nu merit disprețu pe care-l citesc în ochii tăi! De ce nu mă insultă, măcar? Insultă-mă! (Cade în genunchi.) Dacă vrei să mă rog de tine, stau în genunchi! Te iubesc! Te iubesc! Te iubesc!

(Intră Mario. Tonino se retrage. Alina rămâne în genunchi. Mario vine în tăcere și o ridică.)

TONINO (vinovaț): Nu știu cum am ajuns în situația asta!
MARIO: Nici o problemă! Nu este nici o problemă! (Alinei.) Vrei să te odihnești pe banca asta?

ALINA (începe să plângă): De ce vii tu întotdeauna și distrugi o clipă frumoasă?! Ești rău! O fiară. (Lui Tonino.) E o fiară! Să nu te lași înșelat de aparențe. Mă ridică plin de blândețe, mă așază pe bancă, după care mă uită. Nu-i mai pasă de mine! Nici nu mai există! Întreabă-l de cât timp nu și-a amintit să mai treacă prin patu meu! Ă? De ce nu răspunzi nimic? Ă? Spune că mint! Spune că mint! (Tipă.) Câinele grădinarului! Nici el nu mănâncă, nici pe altu nu-l lasă... Ai pândit, nu-i așa? Ai pândit, ca să intervii la timp! Să mă alegi de pe jos! Știai că-l voi implora, în genunchi, să se îndure de mine! Dacă n-a fost să fie el, o să fie altu! Altu! Altu!

(Iese fugind, dispare pe la arlechinul din dreapta scenei.)

TONINO (încă vinovaț): Domnule!
MARIO (răstif): Nici o problemă! Ți-am mai spus asta!

TONINO (ezitând): Poate că un medic...
MARIO: Ce să-i faci medicu? Să-i scoată ovarele?

TONINO: Vrei să spui că e isterică?
MARIO: Nu vreau să spun absolut nimic. Nu este problema dumitale... Ți-a povestit ceva despre copii?

TONINO: Nu știu la ce te referi.

MARIO: Că nu sunt copiii mei! Asta povestește tuturor amantilor! Ca să mă ponegrească și să-și justifice purtarea. (Răspicat.) O minciună gogonată! Minciună! Invenție de-a ei! Ca s-o blesteme justificat pe mama! N-are nici un rost să te vâr în intimitățile familiei mele. Asta mi-ar da o stare proastă, de care n-am nevoie în concurs! Trebuie să câștig. E ne bună, imprezibilă, dar în afara arenei! În arenă, e o parteneră ideală. (Răde.) Are gesturile ei... gesturi înăscute, cărora nu le rezistă nici un spectator! Aproape că nu face nimic, dar spectatorii se prăpădesc de râs. Mă secondează ideal. (Alt ton, îngrijorat.) Trebuie să trimit la școală taxele pentru luna trecută. M-au amănat, dar acum nu mai vor. M-au amenințat, într-o scrisoare, că îi trimit acasă. Ți imaginezi tragedia? (Schimbare de ton.) Poți să faci ceva pentru mine?

TONINO: Poate că așa încerca.

MARIO: Pleacă!

TONINO: Unde să plec?!

MARIO: Acasă! Unde vrei! Abandonează concursu! Dacă rămâi... ai mai multe șanse decât noi! Câștigi! Dacă vrei să mă ajuți, pleacă!

TONINO: Dar nu știu care este adevărul! Totul e o nebunie!

MARIO: Te îndoiești de mine?

TONINO: De tot. Mai bine spus, nu știu de cine să mă îndoiesc și de cine să nu mă îndoiesc.

MARIO: Nu simți nici o obligație morală față de cei doi copii ai mei?

TONINO: Și față de mine am oarecare obligație morală. Am un văr... copiii lui...

MARIO (dur): Întreab-o pe Alina! Din prima clipă i-am spus: „Privește-l pe individul ăsta!” Adică pe tine! „Nu are nimic sfânt. Va fi în stare de orice, numai să câștige concursu.”

TONINO: Nu e vorba numai de mine.

MARIO: Ai spus că te simți obligat față de persoana ta.

TONINO: E adevărat, dar nu numai față de ea...

MARIO: Ai hotărâți! Suntem dușmani! Din clipa asta sunt îndreptățit să te lovesc, după cum încerci și tu să mă lovești.

TONINO: Dar eu nu vreau să te lovesc!

MARIO: Simpla ta prezență în concurs este o lovitură! Te bizui pe talentu tău și sfidezi! Nu-ți pasă de ceilalți.

TONINO (desperat): Nu este adevărat!

MARIO (răstif): Atunci, pleacă! Dacă vrei să te cred!

TONINO: Pot câștiga unii pe care noi nici nu i-am văzut. Au mai intrat și alte sori. Vor mai veni și altele! De ce te împiedici doar de mine?

MARIO: Tu ești primejdia cea mai apropiată.

TONINO: Nu sunt o primejdie.

MARIO: Așteaptă-te la orice ripostă din partea... noastră!

(Revin Sanio, Elena și Alina. Sanio o ține de braț pe Alina. O aduce, de fapt. Alina plânge.)

ALINA (lui Mario): Întotdeauna iese așa cum vrei tu! Întotdeauna! (Celorlalți.) Are în el o voință de fier! Și o perseverență diabolică! Diabolică! Până când nu reușește, nu se lasă. Toată lumea ar trebui să se teamă de el! (Altceva.) Ce caractere infecte sunt pe lumea asta! Infecte! Și mai pretind unii că e o lume a lui Dumnezeu. Păi, dacă El atât a putut să facă, e un biet artizan! (Răde.) Cunosc indivizi care pot construi oameni mai buni decât cei făuriți de Dumnezeu! (Cu privirea la cer.) Nu vii, Doamne, la concurs cu noi?

Ți-e teamă că vom reuși înaintea Ta? Suntem mai buni la comedie! Tu ești cu tragediile! Cu catastrofele! Astea sunt punctele Tale tari! Comediile sunt ale noastre! Ca să reușești, vei fi nevoit să mă iei parteneră! (Răde.) Vă dați seama, ce s-ar prăpădi comisia de râs dacă aş apărea înaintea ei întovărășită de un domn serios, cu barbă albă, frumoasă și cu un nimb strălucitor în jurul capului?! Ar crede că este costumată gata. Cum sunt și eu! Ce zici de propunerea mea, Bătrâne?... Taci? Taci! (Lui Tonino.) Mai bun ai fi tu! Intră cu mine. (Îl arată pe Mario.) El nu are nici un pic de haz! Vom pierde sigur... Și atunci... și atunci, Mario... Ce vei face tu, atunci?... Le vei explica pentru ce trebuie să câștigi, totuși. Și le vei îndruga povestea cu copiii, din care o să reiasă ce tată grozav ești tu! (Mario îi trage o palmă.) Bine, Mario, tac! Iar am luat-o razna?

MARIO: Da.

ALINA: Oprește-mă! (Celorlalți.) El este singuru bărbat care știe să mă oprească la timp! Altfel, o iau razna și spun și fac numai prostii! OK, Mario! OK! Vom concura împreună și vom câștiga! (Celorlalți, răstif.) Să nu veniți după noi, nenorociților! Hai, Mario, să ne așezăm primii la ușa aia din spate, pe unde intră oamenii lor. Hai, Mario! Bate pasul! Ți amintești jocu ăsta? (Ies amândoi, cântând și bătând pasul.) Un-doi! Un-doi! Ce veseli suntem noi! / Când mergem la război! Un-doi! Un-doi!

(Dispar. Cei trei tac, un timp.)

ELENA: Cred că este ne bună!

TONINO: Nu mi se pare!

ELENA: Atunci, poți să-mi spui ce-i cu ea?

SANIO: Amândoi sunt nebuni.

TONINO: Nu cred!

SANIO: Atunci, ce sunt?

TONINO: Ei trebuie judecați împreună! Nu este un nebun care s-a oprit lângă un alt nebun! Ei sunt doi nebuni! Un cuplu înnebunit! Nebunia lor este opera lor!

ELENA: Doamne, ce viață urâtă! Dacă a fost la îndemâna Lui s-o facă așa cum dorește, de ce n-a făcut-o simplă și fără probleme? Frumoasă!

TONINO: A fost frumoasă! Noi am pângărit-o! Cei care nu L-am mai ascultat, am pângărit-o! Poate că sunt unii oameni care nici nu sunt opera Lui! Poate că Satana a tras cu coada ochiului la Dumnezeu, a văzut cum modelează El oameni și a început să facă și el imitații. Există oameni ai lui Dumnezeu și imitațiile Satanei. Aparent, sunt identici! Toate imitațiile încearcă să semene originalului. Uneori seamănă aproape perfect, și numai în împrejurări deosebite se dezvăluie falsul. Eu am cumpărat whisky de la un negustor de lângă casă. La el era mai ieftin. Îmi și plăcea. Până când, într-o zi, am băut aceeași marcă de whisky la un prieten. Am simțit diferența de la prima înghițitură!

ELENA: Ne-am luat cu vorba și nu știm ce-i cu eil! Dacă fac vreo năzbătie și înfurie comisia? Suferim toți. Sanio, du-te și vci o faci! Nu-i lăsa să intre. Cum sunt îmbrăcați gata, se strecoară în concurs!

AVANSCENA

SANIO (*îngrijorată*): Știi că ai dreptate? Sunt în stare de orice! Îi oblig să vină aici, să intre o dată cu noi. Au venit ultimii.
(*lese.*)

TONINO: De ce l-ai expedit?

ELENA: Nu te-a surprins că o femeie, încă tânără, suportă lângă ea un bărbat așa bătrân?

TONINO: N-am observat diferența de vârstă!

ELENA: Minți! Sau vrei să mă jignești!

TONINO: În nici un caz!

ELENA: Mi-am ratat viața pentru câteva aplauze! Atât am fost de proastă! Mă socoteam actriță! La aplauze, mă arăta publicului. Cunoști gestu galant al partenerului care își arată colegu. Mă aplauda și el! Nu simțeam că el mă cumpără cu acele câteva aplauze! Unele femei se lasă ușor cumpărate-n aur! Pe mine, Sanio m-a plătit în aplauze! M-a făcut să le doresc, să nu pot trăi fără ele, apoi mi-a demonstrat că nu le pot dobândi decât lângă el! Într-o seară, s-a prefăcut bolnav și am intrat în scenă cu un trapezist, care fusese și el clovn. Am făcut cu trapezistu programu pe care-l făceam cu Sanio. La sfârșit, am primit doar câteva aplauze... de încurajare. Am plâns toată noaptea în brațele lui Sanio și nu l-am lăsat până când nu mi-a promis că va lucra numai cu mine. La primu spectacol, aplauzele m-au speriat! Se striga și „bravo!” Sanio mă arăta spectatorilor, ca și când eu aș fi avut toate meritele... (*Alt ton.*) Am devenit o anexă a talentului său!

TONINO: De ce-l condamnă? Te iubea! Ca orice bărbat, își folosea atuurile lui! Unii bărbați scriesc de inteligență, alții își joacă mușchii, unii își folosesc talentul. Toți doresc să placă, să cucerească, își caută femeia sensibilă la darurile lor! Ar trebui să-i fii recunoscătoare! Ți-a închinat propriul său talent. A smuls, cu el, aplauze pentru tine. Ca să fii fericită. De ce nu-i ești recunoscătoare?

ELENA (*râde*): Să-i mai fii și recunoscătoare? Ești mai talentat decât el!

TONINO: Cum poți spune asta? Eu n-am fost niciodată într-o arenă.

ELENA: Te ajut eu. Am învățat de la el toate trucurile. Nu există meserie fără trucurile ei! Când vrei să obții ceva de la spectator, trebuie să știi pe ce resort să apeși. Te învăț cum să „tragi” de-o situație ca să le smulgi aplauzele! Când să joci „apăsător”, ca și când le-ai băga degetele-n ochi! Până la urmă, aplaudă! Sanio nu-i lăsa o clipă! Tatona puțin publicu și știa ce are de făcut! Nu joci la fel pentru fiecare sală! Sunt seri cu proști – nu știi cum de se nimeresc, într-o seară, un număr mai mare de proști. Pentru ei trebuie să joci gros, te scobești și-n nas, te scarpini de parcă ai râie... Dacă joci tot așa în fața unei săli „subțiri”, te fluieră! Te aplaudă ironic. Ți se face rușine! (*Schimbă direcția.*) Venim împreună, mâine dimineată. Mai e și mâine concurs. (*Citește afișul de aproape.*) Și mâine dimineată. Acum îl iau pe Sanio și plecăm acasă. Știi cum să-l fac să renunțe! Îi tai macaroana când vorbește despre dragostea noastră!

TONINO: Am impresia că te joci!

ELENA: Hai să mergem! Sunt gata să nu-i mai dau nici o explicație!

TONINO: Și ce ar justifica gestul ăsta?

ELENA: Toată viața mea petrecută lângă Sanio. N-am știut cum să-mi trăiesc viața, ca să n-o regret.

TONINO: Toți oamenii își regretă viața. Nu ești o excepție.

ELENA: Nu au fost cu toții nefericiți.

TONINO: Viața o regretă și fericiții, și nefericiții. Fericiții regretă că au ajuns la capătul ei! Nefericiții o regretă fiindcă n-au apucat să fie și ei fericiți!

ELENA (*stupefiant*): Hai să-l omorîm!

TONINO (*nici nu-și imaginează*): Pe cine?

ELENA: Pe Sanio!

TONINO (*izbucnește*): Astăzi am întâlnit numai nebuni! Cum poți măcar să gândești?... Sau glumești? Iartă-mă, nu mai sunt capabil să pricep o glumă!

ELENA: Nu glumesc! Vreau să-l omorîm!

TONINO: Ai văzut vreodată murind un om? Știi ce gândește în clipele alea? Eu am stat lângă mulți oameni care mureau. Dacă ai fi văzut murind unul singur, n-ai mai fi vorbit atât de ușor despre moarte.

ELENA: Am văzut în filme zeci, sute de oameni murind.

TONINO: În viața oamenii nu mor ca în filme! La cinematograf, moartea e făcută s-arate estetic! Să fie „frumoasă”! În viață nu există moarte frumoasă! Sângele năclăiește totul. Roșeața violentă a sângelui tulbură până și bestiile care și-au făcut din moarte o profesie! De aceea impușcă de la distanță. Dacă unul este obligat s-o facă de aproape și sângele ajunge pe mâinile lui, se va spăla toată viața, de o sută de ori pe zi, obsedat!

ELENA: Fricosule! Nu ești în stare să lupți pentru fericirea ta!

TONINO: Cum să fii fericit, dacă fericirea ta stă pe un cadavru?

ELENA: El m-a omorât, bucățică după bucățică, lent și sigur! Știa că viața fuge pe lângă mine și făcea orice ca să nu-țiegl această fugă ireparabilă, pe care vreau s-o răz bun. Hai, Tonino! Curaj! Eu fac tot ce trebuie. Promite-mi doar că mâine concuăm împreună.

TONINO: N-ai înțeles ce ți-am spus.

ELENA: În tinerețe, dacă găseam un bărbat hotărât, alta ar fi fost viața mea. Am întâlnit numai lași ca tine. Tremuri doar când auzi cuvântu moarte!

TONINO: Pentru mine, moartea și-a pierdut puterea, ca un ban pe timpul inflației. Râd în fața celui care mă amenință. Dar nu mă pot folosi de moarte ca să-mi ajung un scop.

ELENA: Nu este vorba despre un scop oarecare. Vom trăi fericiți.

TONINO: La vârsta mea, știu că viața este așa ceva despre care nici nu merită să vorbești. Iar povestea cu fericirea mi se pare o glumă naivă. Ce poate fi atât de minunat înaintea ta încât să merite un păcat atât de mare?

ELENA: Eu nu cred în păcat! Pentru mine, Dumnezeu este o legendă!

TONINO: Crezi sau nu, El tot este în tine. Îi vei simți prezența când nu vei mai putea fugi de El și vei cădea în genunchi, cerșindu-l îndurare! Asta va fi în ziua când vei sta în fața trecutului tău, să-l prețuiești sau să te lepezi de el. Vei ști, atunci, că viața noastră este deșertăciune! Te vei trezi că nimic nu este în spatele tău, nimic nu este în fața ta, vei sta descumpănită între două lumi goale... Atunci vei înțelege adevăratul scop al vieții, dar va fi prea târziu!

ELENA: Scopu vieții! Scopu vieții este viața! Să trăiești!

TONINO: Scopul vieții este să fii om! Am aflat asta într-o zi când a murit lângă mine un om bătut cu patul armei. M-a cuprins o disperare de care nu mă credeam în stare și i-am strigat criminalului: „Ce ne facem, tătucule, dacă vom da socoteală în fața Celui de Sus?” Probabil că se citea atâta spaimă în privirea mea, că l-a cuprins și pe el frica.

ELENA: L-a omorât pentru tine? De ce te simțai vinovat?

TONINO: Nu mișcasem un deget ca să-l salvez.

ELENA: Erai singur?

TONINO: Toți fusesem lași. Dacă ne-am fi simțit solidari cu victima, crima poate că nu ar fi avut loc!

ELENA: În schimb, ați fi pățit-o și voi.

TONINO: Cu siguranță o păteam. Cu siguranță! Am fi murit înobilizați de gândul că pierim apărându-ne semenul. (*Pe jumătate în glumă.*) Aproape că-L obligam pe Dumnezeu să ne primească în Rai! Acolo am fi avut timpul necesar să ne gândim la fapta noastră frumoasă, pentru care primeam răsplata. (*Râde.*) Vezi ce ușor se ajunge în Rai!

ELENA: Niciodată nu știi când glumești și când vorbești serios.

TONINO: Mai ales când glumesc vorbesc foarte serios.

ELENA: Din tot ce mi-ai spus până acum, când nu ți-ai bătut joc de mine?

TONINO: Deloc sau tot timpul!

ELENA: Ți place să iei pe oricine peste picior.

TONINO: Uneori, da.

ELENA: De exemplu acum?

TONINO: Poate.

ELENA: Ți-aș sparge capu!

TONINO (*râde*): Vezi că nimeni nu merită un sacrificiu prea mare? Cu zece minute în urmă, erai gata să comiți o crimă ca să mă păstrezi. Acum te-ai fi întrebat: „Pentru nenorocitul ăsta voi fierbe în cazanele Iadului?”

(În circ, orchestra încetează iar, la mijlocul melodiei. Imediat apare, în fugă, speriat, Mario. Ridică în grabă capacul lăzii cu recuzită și se ascunde în ea.)

MARIO: Nu le spuneți că sunt aici! Nu mă trădați!

(Trânțește capacul în clipa când apar, din dreapta, cei doi brancardieri. Caută ceva cu privirea, apoi ies, în fugă, prin stânga. Elena și Tonino privesc după ei, în timp ce cortina coboară.)

desen de Adriana Grand

PARTEA a II-a

(Același decor, câteva minute mai târziu. Cortina s-a ridicat în clipa când revin cei doi brancardieri. Elena și Tonino stau în același loc. Brancardierii îi privesc lung, intră în circ prin dreapta scenei.)

ELENA: Ce s-a întâmplat?

TONINO: Cred că a pătruns în circ fără să i se dea voie. O fi intrat pe ușa rezervată celor care aparțin circului.

ELENA: Și ce dacă a intrat?

TONINO: S-ar putea ca noi să nu căpătăm niciodată dreptul de a intra pe-acolo.

ELENA: Dar ce sunt ei? O castă?

TONINO: E ușa lor și ei decid cine intră și cine nu intră prin ea.

ELENA (lângă ladă, bate în capac): Poți să ieși. Au plecat!

TONINO (lângă ladă): Ieși, domnule! Ai încredere în noi!

(Capacul se ridică, apare Mario, speriat.)

MARIO: Au întrebat ceva?

TONINO: Nu. Ce-ai făcut?

MARIO: Am fost la ușa cealaltă! Acolo e ușa principală, a celor din circ. M-am furișat pe lângă unii care duceau un panou și am ajuns în fața concurenților. În spatele juriului și în tața concurenților care intraseră pe ușa asta! (Arată ușa în tața căreia așteaptă ei.) Concursu este foarte special. Ca să

câștigăm trebuie să știm, întocmai, tot ce gândesc ei despre circ.

ELENA: Poate că eu am punctu meu de vedere.

MARIO: Trebuie să știm, întocmai, ceea ce-i interesează pe ei. Orice altă părere supără. Când am intrat eu, președintele țipa la un concurent: „Pretinzi că știi mai bine decât noi ce este circu? Punctu tău de vedere nu există!”

ELENA: Înseamnă că toate spectacolele vor fi identice! După același tipic pretins de comisie.

MARIO: I-ați văzut pe cei de pe targă?

TONINO: Păreau morți de-a binelea.

MARIO: Sunt „neutralizați”, ca să poată fi îndepărtați mai ușor! Îi aruncă undeva. Poate mor ulterior!

ELENA: Dacă-i așa de greu și de primejdios, de ce se mai străduiesc atâția să câștige concursu?

MARIO: Ca să intre în circ. După ce devii de-al circului, ți se schimbă radical viața.

ELENA: Atât de radical încât să merite să renunți la părerile tale?

MARIO: Efortu nu este foarte mare. Trebuie doar să răspunzi ceea ce se așteaptă să răspunzi. Exact ceea ce așteaptă ei de la tine, aia trebuie să spui. Avantaju este că nu se așteaptă ceva extraordinar. Se așteaptă ceva foarte cuminte! Ceva cuminte și pe dorința examinatorilor!

ELENA: Din ceea ce ai văzut tu acolo, crezi sincer că merită să încercăm?

MARIO: Daaa! Neapărat!

ELENA: Chiar dacă am ideile mele de spectacol?

MARIO: Merită să renunți la ele ca să fii primit! Ideile, dacă vrei, ți le păstrezi. Dar să nu le exprimi! Să nu le împărtășești nimănu! După ce vezi cât este de frumos în jur, ce viață te așteaptă, renunți foarte ușor la niște idei care, de fapt, nici nu știi dacă sunt cele adevărate. Sau, în orice caz, mai adevărate decât cele care ți se cer. (Realizează brusc lipsa Alinei.) Unde-i Alina?

TONINO: A plecat cu dumneata.

MARIO (sare în picioare): Nu s-a întors?

TONINO: Credeam că sunteți împreună!

MARIO: Am lăsat-o afară, să pândescă. Eventual să vină la voi, dacă ajunge la concluzia că mi s-a întâmplat ceva.

ELENA: Probabil că te-așteaptă.

(Intră Sanio.)

MARIO: Știi unde-i Alina?

SANIO: Nu! Am stat cât mai departe.

ELENA (cu dispreț): Mai departe! Crezi că nu te-am văzut? Ai stat după capacu ăla și ai pândit!

SANIO: Ce să pândesc?

ELENA: Pe mine și pe Tonino! Te-ai făcut că pleci! Nu știe nimic despre Alina.

SANIO (lui Tonino): Inventează. Tot timpul inventează!

MARIO: N-ai văzut-o pe Alina?

SANIO: Nu!

ELENA: Ți-am spus că m-a pândit pe mine!

SANIO: (Elenei): Du-te și caut-o!

ELENA: Nu mă duc! Mi-e frică.

SANIO: De cine?

ELENA: De cine! Ai vrea să mă duc și să pătesc ceva! Ai fi de-a dreptu fericit dacă m-ai vedea pe targă și să mă arunce unde i-au aruncat pe ceilalți.

SANIO: Poate că nu i-au aruncat.

ELENA: I-a mai văzut cineva? Sunt morți, sau sunt ca și morți. Dispăruți!

TONINO: Mă duc eu. Cine a fost la Kolîma, nu se mai teme să meargă oriunde! (Cu haz.) Dacă s-o întâmpla să mor, pe monumentul funerar să-mi scrieți: „Aici zace un prost care s-a dus de bunăvoie și nesilit de nimeni s-o mierlească!” (Toți râd.) Vă țineți de cuvânt?

ELENA: Eu jur.

SANIO: Și eu.

MARIO: Și eu.

TONINO (cu haz): Vedeți să nu scrieți de trei ori același text! Vreau să fiu prost o singură dată!

ELENA: Măcar acum, când s-ar putea să te duci la moarte, încearcă să fii serios.

TONINO: Mai serios ca mine, în clipa asta, puțini am văzut!

MARIO: Nu mai întârzia!

TONINO: Și ce răsplată o să am?

MARIO: Bucuria că ai salvat un om!

TONINO: Eu mă gândeam la o răsplată mai mică: să mă lăsați să intru primul în concurs!

(Cei trei tac, în fața propunerii neașteptate. Tonino îi privește satisfăcut de încurcătura lor, apoi izbucnește în râs și iese.)

ELENA: Mai bine nu-i propuneai să se ducă el.

MARIO: Nu i-am propus. El s-a oferit. Nu are dreptu la nici o răsplată. A vrut... s-a dus!

SANIO: Așa este: singur s-a oferit să plece.

MARIO: Poate că o place și vrea să se remarce în fața ei!

ELENA: Ești gelos?

MARIO: N-am avut niciodată în viața mea prileju să fiu gelos. Avem o căsătorie fericită. Tremur pentru soarta copiilor. Cine o să aibă grijă de ei?

ELENA: Atunci, de ce nu te-ai dus s-o cauți?

MARIO: Sunt foarte slăbit. Abia mă țin pe picioare.

ELENA: Ești un puchinos! *(Preîntâmpină.)* Nu te condamni, nu te condamni, nu te condamni! Crezi că Sanio ar fi venit după mine? Așteptam eu mult și bine!

SANIO: Mă insultă degeaba. De altfel, nu este prima dată când îți oferi plăcerea asta! Singuru tău regret este asta: nu mă poți jigni în orice clipă. Ai vrea tot timpul, tot timpul, să mă lovești cu o vorbă usturătoare! Vorbe ieșite din despicătura unei limbi de șarpe! De viperă! De aspidă!

ELENA *(calmă):* Toate vorbele astea nu urmăresc decât să acopere adevărul că nu ai veni să mă salvezi! Pentru că ești și laș! Laș, laș!

MARIO: Aș da tot ce am... absolut tot ce am, numai să aflu cum se cuvine să trăiască un om ca să fie fericit. De când stăm aici, în fața acestei intrări, și de când asist la tot ceea ce se petrece cu noi, asta mă întreb: cum ar trebui să trăim?

SANIO: Eu aș da chiar și colecția mea de ceasuri ca să aflu asta!

MARIO: Ai o colecție de ceasuri?

SANIO: Valoroasă! Multe... cele mai multe...

ELENA *(ironic):* Aproape toate.

SANIO: Da, aproape toate le-am primit moștenire.

ELENA: Și se laudă cu ele ca și când le-ar fi strâns el, bucată cu bucată!

SANIO: De ce să nu mă laud? Aș fi putut să le înstrăinez.

ELENA: Cele mai bune... le-ai păpat.

SANIO *(celorlalți, demonstrativ):* Uitați-vă! Uitați-vă ce înfățișare nevinovată poate lua Satana! Belzebut! Scaraoțchi!

ELENA: Cunosc repertoriu.

SANIO: Auziți? Vedeti? Înțelegeți? Și noi se numește că alcătuim o familie! O „sfântă” familie! O celulă a societății! Am rămas lipiți unu de celălalt ca să nu suferim organismu social!

MARIO: Poate că în tinerețe...

SANIO: Așa am fost din luna de miere! De-a doua zi, de fapt. A doua zi, când mi-am dat seama lângă cine dormisem. A doua noapte, aș fi preferat să dorm pe covor, dar m-am urcat, totuși, în pat. Robu conveniențelor!

ELENA: Minte ca un porc! Se ținea scai de fundu meu! Nu puteam ieși o clipă din casă fără însoțitor! Mi-o planta la braț pe soră-sa.

SANIO: Soră-mea era la școală.

ELENA: Când lipsea ea, o înlocuia maică-ta! Maică-sa suferea că nu sunt zbanghie! Era în stare să mă îmbrace-n palton, în plină vară! La îndemnu lui!

SANIO *(cântă):* Coborim-coborim-coborim! Din ce în ce mai jos, din ce în ce mai penibil! Până în lături! Acolo suntem fericiți, lângă porci!

ELENA: Tu ajungi acolo, și te simți bine! Negustor de suflete! *(Lui Mario.)* Mi-a cumpărat sufletu, pe trei aplauze! Cu orice escroc, a profitat de neștiința mea! Toată viața m-am simțit escrocată!

SANIO *(răstf):* Destul! Am scăpat cail!

ELENA: N-am apucat să-ți spun că te urăsc!

SANIO: Mi-ai spus! Te-ai răcorit! Arunci din tine fierea și te răcorești.

ELENA: E prea puțin pentru o viață ratată!

SANIO: Ai profitat de talentu meu!

ELENA: Talentu tău! N-ai talent. Toți suntem niște cabotini!

fața lui Tonino! Ne-a povestit cum a plecat la moarte, și nu am râs! Ne-a povestit cum a murit un om lângă el, chinuit de o bestie, și noi am râs! Numai talentu lui este capabil să facă moartea ridicolă! Tu ai fost în stare să râzi, vreodată, de moarte? Niciodată! El își bate joc de ea! Poate că asta este menirea clovnului, să rădă de moarte în fața spectatorilor și să le dea curaj de viață! Dorință de viață! Noi, în fața morții, bocim. Ce ai făcut tu, Mario, când ți-ai dat seama că Alina este în primejdie? Dacă nu ai fi găsit pe altu care să plece după ea, te-ai fi pus pe bocit! Nu încerca să negi! Singur Tonino a plecat, răzând, să întâmpine primejdia. Ar trebui să ne strângem catrafusele și s-o ștergem acasă! Este umilitor de bun! Pentru că are talent! *(Râde, cu mare poftă.)* De ce credeți voi că nu apare Tonino? Știi, Mario?

MARIO: O caută.

ELENA: A găsit-o. A găsit-o în ascunzătoare! Adică într-un loc unde nu-i vede nimeni! Și Alina crede, ca și mine, că Tonino este cel mai talentat. Iar noi, femeile, suntem foarte sensibile la talentu artiștilor.

(Drept răspuns, Mario iese, în fugă, pe la arlechinul din stânga.)

SANIO *(ului):* Ce viperă ești! Doamne, Dumnezeu! N-am bănuit nici jumătate din câte ești în stare să faci! Nici sfer! *(Arată spre Mario.)* Știi că nu este așa. Și, totuși, l-ai stropit cu veninu vorbelor tale!

ELENA: Sunt convinsă că este așa! Că este! Intuiția mea nu poate să dea greș! Așa aș fi procedat și eu dacă m-aș fi aflat lângă Tonino, într-un loc ascuns!

SANIO: Vrei să mă scoți din sărite? Uită că îți cunosc gusturile. Tonino este exact opusu bărbatului care îți place. Exact opusu! Dacă ar fi fost blond cu ochii albaștri...

ELENA: Culorile sunt valabile pentru bărbații comuni. Artiștii sunt o categorie fără culoarea părului și a ochilor! Ei au „culoarea” talentului lor, pe care-l simte orice femeie.

SANIO: Și ce aștepti de la talentu lui?

ELENA: Să nu ajung niciodată atât de jos... cum am ajuns cu tine! Artistu plutește un pic! *(Arată câțiva centimetri de la pământ.)* Plutește, măcar atâta, pe deasupra noroiului! De ajuns ca să nu fie murdar!

SANIO *(agresiv):* Jură că ai fi în stare s-o faci!

ELENA: În loc să jur, îți pot arăta! Când revine, îi propun, de față cu tine, să formăm un cuplu!

(Orbit de furie și gelozie, Sanio se repede și o strânge de gât. Elena se zbate, țipă, lupta se prelungește.)

SANIO: Mori, mori, mori!

ELENA: Aju... aaa!

SANIO: De mult trebuia să fac asta! Din tinerețe.

ELENA *(tușește violent):* Nu... te... rog...

SANIO: Spune că ai mințit! Spune...

ELENA: Am...

(Elena cade la pământ, leșinată. Sanio se dezmeticește din furia lui, e îngrozit, încearcă s-o trezească.)

SANIO: Elena! Fetițol! Ce-am făcut?... Puțină apă! *(Strigă încet, infricoșat.)* Ajutor! Elena! Nu trebuia să mă insulti! Te-am iubit... Dumnezeu! Am omorât-o! *(O îngrijește iar.)* E moartă!... Ar fi putut s-o facă oricine. Puteau să iasă Brancardierii și s-o omoare. *(Se agață de acest gând.)* Brancardierii! Ei cară morții! *(Țipă, ca în fața unei primejdii.)* Ajutor! Brancardierii! Tonino! Mariol Brancardierii! O sugrumă pe Elena! Ajutor! Criminalilor! Criminalilor! Tonino, ajutor! Brancardierii! Brancardierii!

(Elena se ridică, începe să râdă foarte tare. Sanio paralizează de surpriză.)

ELENA: Ești un criminal! *(Râde.)* Și criminal, și laș! *(Îi imită, ironic.)* „Brancardierii Brancardierii!” Ești în stare să arunci orice în cărca altuia! Nu te credeam atât de odios. Încă mai speram, în adâncu sufletului, că mă iubești!

SANIO: Te iubesc!

ELENA: Pune-mi încă o dată unghia-n gât, ca să mă convingi. Mă urăști!

SANIO: Din clipa când te-am văzut prima dată, m-am îndrăgostit de tine! Și am făcut orice ca să te păstrez. Orice...

ELENA: Am devenit un bun pe care trebuia, neapărat, să ți-l procuri. Ca o decorație pe care ți-o dorești pe pieptu hainei, dovadă a calităților tale. Am fost decorația pe care ai arătat-o oricui, așteptând aplauzele! M-ai păstrat în caseta cu obiecte prețioase!

SANIO: De ce mi-o reproșezi? Ce îndrăgostit ar fi procedat altfel? Îți socotești viața ratată și mă scoți vinovat pentru asta. Dar tu ai rămas lângă mine din alte motive decât iubirea. Era firesc să te simți din ce în ce mai nefericită! În căsătoriile fără iubire, partenerii găesc mereu alte motive care să-i justifice în ura lor! Asta s-a-ntâmpat și cu tine. În închipuirea ta, m-ai părăsit de nenumărate ori. N-ai avut niciodată curaj să treci la fapte. Această lipsă de curaj ai început să mi-o reproșezi mie. Nu, Elena, n-am fost eu vinovat că ai rămas lângă mine!

ELENA: Eram tânără! Ai profitat de naivitatea mea!

SANIO: Și când n-ai mai fost tânără?

ELENA *(izbucnește):* Ești o bestie! Știi întotdeauna să ieși la suprafață! Ți-a plăcut să mă învingi! Te urăsc! Te urăsc!

(Izbucnește în plâns. Sanio nu schițează nici un gest de apropiere, se așază pe una dintre bănci.)

SANIO: *(după un timp, ca și când nu s-ar fi întâmpat nimic):* Dacă vom câștiga concursu, nu rămânem în circ decât trei ani! Depunem la asigurări aproape tot ce câștigăm și, după trei stagioni, primim pensii foarte bune! O să fim în afară de orice amenințare. Acum trăim tot timpul obsedați de grija zilei de mâine... Grija asta devine de nesuportat.

ELENA: N-am trăit niciodată atât de îndestulați încât viața să ni se pară frumoasă.

SANIO: Dacă am fi fost bogați, aș fi avut răgaz să-ți spun cât de mult te iubesc! Să-ți explic de ce eram în stare de orice ca să te păstrez lângă mine.

ELENA *(ironic):* Orice!

SANIO: Orice. Am fost și sunt în stare de orice.

ELENA: Chiar să te sinucizi?

SANIO: De ce nu?

ELENA *(scoate din geantă un revolver):* Poftim! Dovedește-mi că ești în stare de orice. Voi regreta nedreptățile pe care ți le-am făcut. *(Sanio ia revolverul, la îndemnul ei.)* Îți voi ierta absolut tot ce mi-ai făcut, pentru că voi recunoaște că toate au avut un singur izvor: iubirea ta! Hai, Sanio, pune revolveru la tâmplă. În clipa când vei simți metalu pe piele, apasă. Într-o secundă, vei recupera o viață.

SANIO *(laș):* Mai întâi ar trebui să te omor pe tine. Marii îndrăgostiți...

ELENA: Trage întâi în mine! O femeie moare ușor pentru bărbatu pe care-l iubește. Eu, de când ești cu pistolu în mână și știu ce urmează, te iubesc! Trage întâi în mine. Hai! Pentru numele lui Dumnezeu, fii și tu bărbat, o singură dată într-o viață! Trage, Sanio! A și început să-ți tremure mâna! Încă puțin și n-ai să mai poți nimeri.

(Se aude un zgomot, ca și când s-ar apropia cineva.)

SANIO *(ușurat):* Cine-o fi?

ELENA: Ce importanță mai are pentru noi?! Socotelile noastre cu această lume sunt încheiate! Trage, Sanio!

SANIO: Aude împușcătura, ți dă o mână de ajutor, poate că te salvă! Tu devii victimă, simpatizată, eu ajung un criminal, condamnat pe viață. Trebuie să fim singuri!

ELENA *(râde ironic):* Lașule! Dacă nu se apropiau Mario și Alina, ce pretext găseai?

SANIO: O voi face! Vei vedea!

ELENA *(le strigă celor care se apropie):* Mario! Alina! Plecați câteva minute!

MARIO *(de departe):* Unde să ne ducem?

ELENA: Unde vreți! Câteva minute. Și cât mai departe! Sanio comite marele gest al vieții lui!

SANIO: Stați! *(lese grăbit, vorbește în afara scenei.)* E prea târziu? Amânăm! Veniți!

ALINA: Ce-i cu pistolu ăsta din mâna ta?

SANIO: Vă explic. Hai, veniți!

(Intră Alina și Mario. Elena îi primește râzând ironic. Sanio apare ceva mai târziu.)

ELENA: Ați împiedicat un erou să se dezvăluie! Sanio este un tip grozav, curajos, puternic, dar și-a ținut ascunse calitățile! Acum se hotărise să le arate, și voi l-ați împiedicat. Cu martori nu mă poate împușca! Nu vă speriați! O făcea la cererea mea! Hai, Sanio, fă-o de față cu ei! Ai martori că eu te-am îndemnat! *(Celorlalți.)* L-am jignit! Orice bărbat ar fi făcut-o! L-am atârnat! Hai, Sanio, trage! Nenorocitul! Toată viața am făcut ce-am vrut, și n-ai fost capabil să mă oprești. *(Îi trage o palmă.)* Poftim! Un bărbat care a primit insulta asta în public, poate omori liniștit. Orice judecător va înțelege furia ta! Trage, lașule! *(Îi mai trage o palmă, Sanio pare paralizat, cu revolverul în mână.)* Iată! Asta e bărbatu alături de care mi-am irosit viața! Merită un individ ca el să-i fac un cadou atât de mare: viața mea? N-am avut curaj să o iau de la capăt, în altă parte, când mi-am dat seama că am ratat! *(Tare, femeilor de pretutindeni.)* Femei! Nu suportați lângă voi bărbații care nu vă merită! Părăsiți-i, cât mai sunteți tinere! Înfrunțați orice prejudecată, orice calcul material, orice alte motive și eliberați-vă! Să nu ajungeți la vârsta mea și să vă întrebați, ca mine: de ce? De ce? De ce?

(Izbucnește în plâns. Mario și Alina îl întrebă din priviri pe Sanio ce s-a întâmpat.)

SANIO: Nu e la prima criză! Mă urăște și vrea să o pășesc. Nimic nu ar face-o mai fericită ca un drum la închisoare, la vorbitor. Ar veni îmbrăcată cu cea mai elegantă rochie și mi-ar povesti ultimele ei aventuri. Chiar imaginare. E în stare să și moară, numai să fie sigură că moartea ei mă aruncă după gratii! Suferă că eu am înțelepciunea să nu mă las împins acolo. Întrebați-o dacă a mai urît vreodată pe cineva așa cum mă urăște pe mine.

ELENA: Te urăsc!

SANIO: De ce? De ce?

ELENA: Pentru că ești mediocru! Simți mediocru! Ești mediocru și în arenă, și în pat, și în declarațiile de dragoste! Orice faci și orice spui parcă am mai citit în cărțile cumpărate la automat! Te porți cum ai văzut în filmele de duzină. *(Țipă.)* Mediocrule! Singuru gest care te-ar fi scos din banalitatea ta chinuitoare ar fi fost curajul de-a îndrepta țeava revolverului spre mine și să tragi! Nu ai putut să-ți înfrunți mediocritatea!

(Plânge. Alina vine lângă ea, vorbește calm, cu glas jos, ca și când i-ar face o confidentă.)

ALINA: Tot ce-i reproșezi, iartă fiecare femeie. Fii înțeleghătoare!

ELENA: De ce?

ALINA: Nu au timp să fie altfel decât mediocri. Își culeg cuvintele și gesturile din filme. Nu mai au timp să fie „altfel”. Ar trebui să facă din noi centru vieții lor. Asta era posibil acum o sută de ani. Astăzi trăim într-o lume tipizată până la cele mai intime gesturi. Ni le servește, de-a gata, televizorul. Bărbații sunt atât de la fel, că te apucă disperarea! Nu mai suntem prima lor preocupare: am căzut pe locu doi, trei, zece! Bărbatu este mereu altfel, original, inventiv, la serviciu. Ca să fie din ce în ce mai productiv. O altă femeie găsește mai ușor decât un alt serviciu la fel de bun. Când ajung lângă noi, sunt obosiți, cu fantezia sleită, mediocri! Suntem

mai libere decât acum o sută de ani, dar trebuie să ne mulțumim cu mai puțin... și tipizat!

ELENA: Vreau acum o sută de ani!

ALINA: Acum o sută de ani rămâne visu nostru frumos! Nu poate să fie nimic nobil și rafinat într-o lume de rahat, ca asta în care trăim!

(*Tăcere prelungită.*)

ELENA: Iată-mă, Sanio! Am fost nedreaptă cu tine. Suntem potriviți. (*Râde.*) În pat suntem buni! Facem sex cu plăcere. O formulă care simplifică totul și pe care o aud de-o sută de ori pe zi la televizor: facem sex? Scurt și cuprinzător! Facem sex? Hop cu picioarele-n sus! De fapt, Sanio, am fost fericiți amândoi!

SANIO: Dincolo de lucrurile mărunte...

ELENA (*Alinei*): Suntem o pereche potrivită. Facem sex cu plăcere! Dobitocu ăla de Tonino sunt convinsă că n-a propus niciodată unei femei: hai să facem sex!

MARIO: N-avem timp, acum, să vorbim despre el. Hai să ne pregătim pentru concurs. Trebuie să fim foarte buni! Originali!

ELENA: În concurs nu putem fi mediocri. Nu suntem în pat. Dacă nu suntem excepționali, pierdem!

MARIO: De două săptămâni caut ceva original.

SANIO: Și noi ne-am bătut capu să pregătim un număr deosebit. O combinație din două sau trei momente de mare succes.

ELENA: Nu are rost să vi le povestim. O să le vedeți.

ALINA: Cunoașteți numărul lui Tonino?

ELENA: O să fie original.

MARIO: Adevăru este că tot ce facem noi este cunoscut de comisie. Sunt profesioniști de-ai noștri. Au văzut cam tot ce s-a făcut, în timp!

ALINA: Important este cum faci!

ELENA: Dacă am fi avut ceva original... Tonino...

SANIO: Vrei să spui că el va avea un număr total necunoscut comisiei?

ELENA: Tot ce va face va părea nou! Și, de fapt, va fi nou! Va fi de ajuns să povestească despre paznicu ăla, ca să câștige aprecierile comisiei!

MARIO (*aruncă bomba*): Dar poate că nu se mai prezintă.

SANIO: Cum să nu se mai prezinte?

MARIO (*mărturisește*): L-am aruncat în circ!

ELENA: Cum... l-ai „aruncat“?

MARIO: Am avut motiv! L-am prins în flagrant delict, ca să spun așa! O „ataca“ pe Alina. (*Elena se strâmbă, nu crede.*) Era obraznic!

ELENA (*ironie*): Biata Alina! Te-a agresat?

MARIO (*trece peste ironie*): Țsta-i cuvântu! Dacă nu ajungeam la timp... (*Alina tace, evident vinovată.*) l-am făcut vânt înăuntru, la brancardieri!

SANIO: Nu scapă!

ELENA (*sec*): Biata Alina! Bine că nu m-a „atacat“ pe mine! Eu nu m-aș fi plâns. Eu l-aș fi întrebat, cum întreabă tinerii: vrei să facem sex? Sunt convinsă că Alina s-a zbatut să scape de el!

ALINA: Du-te dracului!

ELENA: Prefer să stau aici, în fața acestei uși. Închid ochii și îmi imaginez ce vreau dincolo de ea.

SANIO: Ce îți imaginezi? Ce știi că este!

ELENA: Ce știi? Cine știe ce este, cu adevărat?

SANIO: Speranța în mai bine! Nu este prima dată când stăm în fața unei uși dincolo de care credem că o să fie mai bine.

ALINA: Toată viața așteptăm în fața unei uși dincolo de care sperăm să fie mai bine. Ușile ascund propriile noastre speranțe. În afară de propriile noastre iluzii, pe care le cunoaștem și credem că sunt acolo, nu mai știm nimic altceva. Știe cineva, cu adevărat, ce este dincolo de ușa asta? Tonino poate că a aflat... Dar, cât o să-l coste asta?...

(*Muzica încetează iar în circ. Toți devin atenți. Mario dă fuga și privește înăuntru. Peste câteva momente, apar cei doi brancardieri, care îl aduc, pe targă, pe Tonino, mort. Il*

răstoarnă pe pământ, în mijlocul celor patru. Fără nici o vorbă, cei doi brancardieri pleacă prin stânga.)

ELENA (*emoționată*): E... mort!

SANIO: Știe ce este dincolo de ușă, dar nu mai poate povesti nimic.

ALINA: Doamne, Dumnezeu, e mort! Acum câteva minute...

MARIO: ...Îți șoptea vorbe frumoase și făcea planuri de viitor. Planuri comune de viitor!

SANIO: Lăsați prostiile! Ce importanță mai au toate astea? Singuru fapt interesant este moartea lui! Țsta e adevăru care ne interesează pe toți: concurentu principal a dat ortu popii! Nu mimați nici cea mai mică părere de rău, că nu cred în ea. Ai auzit, Alina? Parcă vrei să te dai îndurerată!

ALINA: Sunt!

MARIO (*râde*): Nu ești mai îndurerată decât mine!

MARIO: De fapt, cel mai important lucru este că a murit fără ca unu dintre noi să aibă vreo vină reală.

SANIO: Cum adică, vină reală?

MARIO: În opoziție cu „vinile“ din mințile noastre. Lasă ipocrizia, Sanio! De câte ori l-ai omorât, în sinea ta, de când l-ai cunoscut și până acum?

SANIO: Ești nebun?

MARIO: În mintea ta, n-ai scăpat de el făcându-i de petrecanie?

SANIO: Dar ce crezi tu despre mine? Ne cântărești pe toți cu unitatea ta de măsură! l-ai dorit moartea?

MARIO: Da! Mărturisesc această vină! Am prea mare nevoie să fiu angajat, ca să nu fi dorit să scap de el. Am doi copii... Orice om sărac este un criminal potențial! Nu-mi pot crește copiii așa cum vreau, cu venitu pe care-l am! Asta mă face să doresc victoria în acest concurs.

ALINA: Cu orice preț!

SANIO: Înseamnă că trebuie să le fim recunoscători brancardierilor!

MARIO: Lipsurile te apropie de oricine. Și de criminali.

ALINA: Dacă sperii să scapi, lângă ei, de necazuri! Eu îi înțeleg pe cei care sunt gata să facă orice ca să scape de mizerie! Dacă aș avea două vieți, mi-aș permite să sacrific una pentru onoare! Într-una aș trăi bine, în cealaltă aș trăi moral! Pentru că am o singură viață, și atât de scurtă, vreau să-mi fie bine! Nu mai am douăzeci de ani, să mă îmbăt cu apă chioară! Acuma știu că nouă mii nouă sute nouăzeci și nouă de indivizi din zece mii au optat pentru un trai bun! Vreți să vă mărturisesc ceva? Eu îi înțeleg și pe killer-ii!

ELENA: Vrei să ne sperii!

MARIO: Trece, uneori, prin momente de-astea, când se supără pe lume. De fapt, nu este în stare să omoare o muscă!

ALINA: Sigur că sunt lașă și nu fac tot rău pe care-l doresc, dar mi-ar plăcea să pot! Să nu fiu o biată lighioană speriată, care-și comite crimele în gând! Mi-ar plăcea să pot trece la fapte, să obțin pe această cale tot ce doresc și să fiu fericită! Asta nu se poate decât închinându-mă ZEULUI SUPREM!

MARIO: Iar a citit o carte de duzină!

ALINA (*mimând, ca în transă*): „Vreau să fiu enoriașa Zeului Suprem! Să-i fiu credincioasă până la moarte. Să recunosc adevăru că de la El ne vin toate cele bune! Că, fără El, viața noastră este ratată!“ (*Celorlalți.*) Vreți sau nu, știți sau nu, sunteți credincioșii Lui! Se merită să-i ridicăm o statuie până la cer! Pe un soclu de marmură scumpă, să troneze El: BANUL! O monedă imensă, de aur, cu zimții noi! În dreptu ei să ne plecăm! Să mergem de-a bușilea! Să n-o privim decât stând în genunchii! (*Izbucnește în plâns.*) Doamne, ce lume urâtă! Ne-ai dăruit unui cerculeț de metal! Nu mai avem puterea să-l sfidăm. Suntem urți, Doamne! Cum de ne mai suporta așa?

ELENA (*o intrerupe*): Mișcă!

(*Toți îl privesc pe Tonino.*)

SANIO: Nu mișcă!

ELENA: A mișcat mâna.

MARIO: Poate că l-a alunecat. Nu s-a răcit.

ELENA: A mișcat degetele!

ALINA: A mișcat un deget!

SANIO: I-a alunecat mâna.
ELENA: A mișcat!
ALINA (*râde*): Și-a revenit, ca să câștige concursul!
SANIO (*se lasă jos, lângă Tonino, îl pipăie*): E mort de-a binelea!
ALINA: Asta vrei tu! Ți-e teamă de talentu lui!
SANIO: Mie?
ALINA: Tuturor! Toți știm că e cel mai talentat.
ELENA: A mișcat pleoapa!

(*Toți îl observă pe Tonino.*)

SANIO: Dacă nu-i mort, ar trebui să moară!

(*Cuvintele sinistre îi sperie.*)

ALINA: Adică...
SANIO (*răstiț*): Nu vă mai prefaceți că nu pricepeți! (*Alinei*) Tu ai recunoscut crimele din capu nostru! Ai recunoscut că, în sinea noastră, suntem niște criminali!

ALINA (*ezită*): Uneori te lași furat de o idee! O exploatezi dacă devii interesat.

SANIO: Teama de justiție ne-a oprit să ne ducem la bun sfârșit dorința. (*Privindu-i pe rând.*) Acum... în sinea voastră... nu doriți să-l vedeți mort, cu adevărat?

ALINA: Dar e mort!
SANIO: Nu e mort! Și mie mi s-a părut că a mișcat pleoapa...
ALINA: N-a mișcat! (*Mai hotărâtă.*) N-a mișcat! (*Elenei.*) Recunoaște că n-a mișcat!

ELENA (*înțelege ce-i sugerează Alina*): Mi s-a părut!

ALINA: N-a mișcat!

ELENA: Poate că nu.

ALINA (*ferm*): Nu!

ELENA: Sigur, nu! (*Lui Sanio.*) E mort!

SANIO: Cred că e mort!

ALINA: E mort!

SANIO: E mort!

ALINA (*îi astupă gura lui Tonino*): Să văd dacă mai respiră!

(*Ceialți pricep jocul Alinei. Se lasă, pe rând, lângă Tonino, contribuind la crimă; fie încleștându-și degetele pe gâtul lui, fie apăsându-i inima, fie punându-și mâna peste a Alinei și astupându-i mai bine gura celui căzut. Într-o ultimă zvâcnire, picioarele lui Tonino se ridică, zvârcolindu-se, după care cad inerte.*)

SANIO (*strângându-l de gât pe Tonino*): Cred că e mort!

ALINA: E mort!

SANIO (*se lasă greu pe inima lui*): E mort!

(*După ultima zvâcnire a lui Tonino, se ridică toți patru în picioare, se privesc complice.*)

SANIO: Nu pricep ce au avut brancardierii cu el.

ALINA: Dacă i-au făcut asta, au avut motivele lor!

SANIO: Normal că era vinovat de ceva!

ELENA: Fără vină nu ar fi pățit-o!

ALINA: Asta e treaba lor! De ce ne batem noi capu cu fapte care nu ne privesc?

MARIO: Cel mai bun lucru ar fi să scăpăm de el de-aici!

ALINA: Asta, da!

SANIO: Dacă ne vede cineva lângă el, se complică lucrurile. Încep cercetările...

ELENA: Nimeni nu l-a văzut venind.

SANIO: Chiar așa! Probabil că nimeni nu știe că a venit la concurs.

ALINA: Mi-a mărturisit că e singur! Nevasta și copilul i-au murit.

SANIO (*deschide lada cu recuzită*): Are loc în lada asta de recuzită.

MARIO: Ai dreptate!

ALINA: De ce mai pierdeți timpul? Poate sosi în orice clipă un concurent.

(*Alina deschide lada, scoate din ea rochiu, haină, săbii, platoșe, pălării etc., etc. Imbrăcămintele de clown. Sanio, Mario și Elena îl iau pe sus pe Tonino și-l aruncă în ladă.*)

Alina pune peste el recuzita. Sanio trănestește capacul lăzii. Se așază toți patru pe ladă și tac. Parcă încep să se sperie.)

SANIO: Și acum?...

ELENA: Așteptăm! Așteptăm în fața ușii!

MARIO: Așteptăm plini de speranță... Șansele noastre au crescut...

ALINA (*râzând straniu, exagerat de tare*): Omul! Cea mai nobilă ființă a lumii! (*Râde sinistru.*) Opera perfectă a Bunului Dumnezeu! Cea mai frumoasă... (*Râde.*) Mai nobilă...

(*Cu zgomot, ușa circului se deschide larg. Alina tace, toți privesc în circ, parcă speriați, parcă hipnotizați. O voce puternică, la un difuzor, anunță: „Să intre următorii!” Cei patru au un moment de ezitare. Se iau de mână, doi câte doi, și, șovăind, intră în circ. Ușa, aparent ușoară, din lemn, se aude închizându-se ca și când ar fi o ușă imensă de fier, care cade. O ușă de închisoare!*)

După câteva secunde, dinăuntru se aude orchestra cântând o melodie obișnuită într-un circ.

Apar cei doi brancardieri, ducând un clown mort. Pășind egal, fără grabă, ei traversează scena. Cortina cade pe mersul lor.)

SFÂRȘIT

